Yarım Ay

No 86

Krş.

1 EYLUL 1938

•YARIM AY•

15 Günde Bir Çıkar Edebî - İlmî - İctimaî Mecmuadır.

İdare Merkezi : İstanbul, Sirkeci Ebussuud Caddesi No. 1-3

RESİMLİ AY MATBAASI T. L. ŞİRKETİ.

Abonman Şartı : Türkiye için { 6 Aylığı : 175 Kr. / 12 „ 350 Kr. } Ecnebî için { Yıllığı 1 İngiliz Lirası

Telefon : **23607** *Telgraf adresi :* **Resimliay** *Posta Kutusu :* **629**

Rica : 1) İdare işlerine ait muhaberelerin: **Resimli Ay Matbaası T. L. Şirketi İdare Müdürlüğü**

Yazı . . . : . . . **Yazı** .

Bilmece . . . : . . . **Bilmece Memurluğu**

adreslerine yazılması.

2) Bilmece zarflarına 6 kuruşluk pul yapıştırmağa lüzum yoktur; bunların zarflarını açık gönderiniz, o zaman yalnız 1 kuruşla gelir.

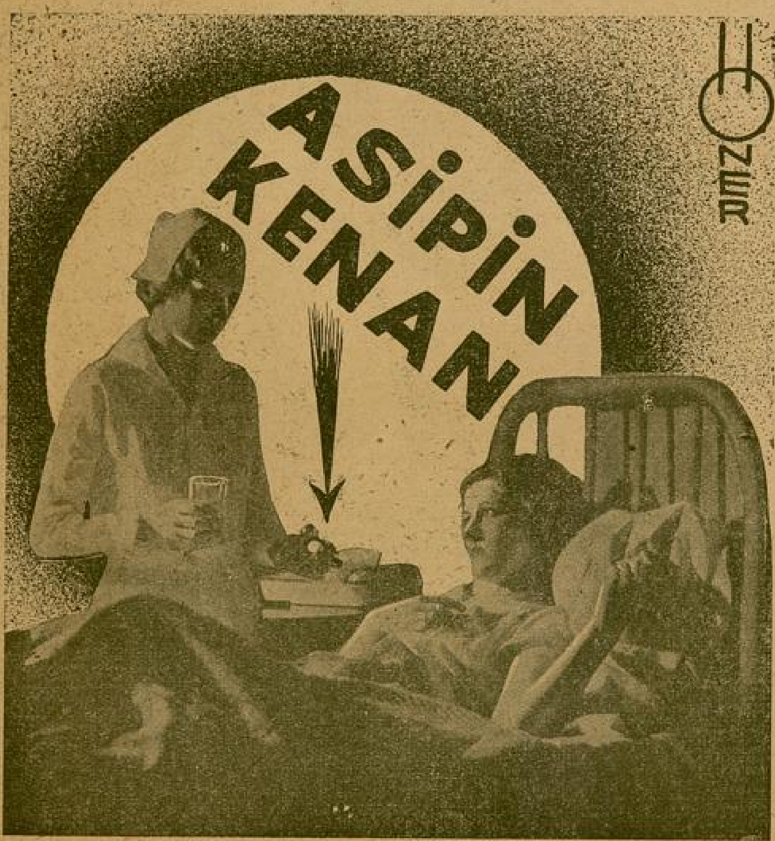

Yol yorğunluğunu gidermek; Nezlenin, Gripin önüne geçmek.. âdet sancılarını bıçak gibi kesmek; Tuvalet yapmadan sıhhatli, penbe bir yüzle görünmek istiyorsanız :

ASİPİN KENAN

alınız. Bu isme çok dikkat ediniz !

Halka, sıhhati ile alâkadar olmasın öğütleyen, hastalıklara karşı alınacak ilk tedbirleri öğreten (Lokman Hekim) adlı güzel bir aylık mecmua neşreden:

Dahilîye Mutehassısı *Dr. Hafız Cemal* LOKMAN HEKİM

Pazardan başka günlerde öğleden sonra saat (2½ tan 6 ya) kadar İstanbul-da Divanyolunda 104) numaralı hususî kabinesinde hastalarını kabul eder. Salı, cumartesi günleri sabah saat (9½ - 12)ye kadar hakikî fıkaraya bakar. Kışlık Telefon : 21044 Muayenehane ve ev telefonu 22398.

Okuyucularımıza sayın doktoru ve değerli mecmuasını tavsiye ederiz.

Hafiflik - Rahatlık

J. Roussel Korselerind (Gaine), sizi incitebilecek balina ne de hiçbir tazyik yo tur. Bu korseler vücudunu sıkmaksızın tenasübünüzü i celtir ve göğsünüzü kuvvetlendiri

Fiyatı : 25 liradan itibaren.

J. Roussel Paris

İSTANBUL, Beyoğlu Tünel meydanı 12 No. lu. Mağazamızı ziyaret ediniz veya 20 No. lu tarifemizi isteyiniz

Fiyatlarımızda büyük tenzilât

DİKİŞ MAKİNASI

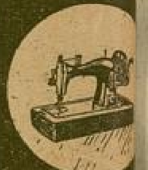

BİSİKLET

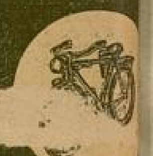

GRAMOFON

VE BİLUMUM MAKİNA ALETLERİNİZİ

YALINIZ ZYGOMALA MAKİNA YAĞI İL YAĞLAYINIZ

ASMA ALTI, VOLTO HAN N: 9 TEL. 22878 İSTAN

ÇOCUK

Çocuk Esirgeme Kurumu tara dan neşrolunur en mükemmel ve faydalı çocuk mecmuasıdır. Yavrun behemhal alınız !

AŞKOMUTAN MEYDAN SAVAŞININ 16 ıncı YILDÖNÜMÜ

Başkomutan Meydan Savaşını ATATÜRK'ün kendi ağzından dinliyelim :

24 Ağustos 338 de karargâhlarımızı Akşehirden, taarruz cephesi gerisindeki (Şuhut) kasabasına naklettirdik. 25 Ağustos 38 sabahı da (Şuhut) dan muharebeyi idare ettiğimiz Kocatepenin Cenubugarbisinde çadırlı ordugâha naklettik. 26 Ağustos sabahı Kocatepede hazır bulunuyorduk. Sabah saat 5,30 da topçu ateşimizle taarruz başladı.

Efeneiler; 26, 27 Ağustos günlerinde yani iki gün zarfında düşmanın Karahisarın cenubunda 50 ve şarkında 20, 30 kilometre imtidadında bulunan müstahkem cephelerini, düşürdük. Mağlûp olan düşman ordusu, kuvayi külliyesini, 30 Ağustosa kadar Islıhanlar civarında ihata ettik. 30 Ağustosta icra ettiğimiz muharebe neticesinde (Buna Başkumandan muharebesi unvanı verilmiştir.) düşman kuvayı asliyesini imha ve esir ettik. Düşman ordusu başkumandanlığını ifa eden General Tirikopis de, üsera meyanına dahil oldu. Demek ki, tasavvur ettiğimiz neticei kat'iye beş günde alınmış oldu.

31 Ağustos 38 günü ordularımız kuvayı asliyesiyle İzmir istikameti umu[illegible]de hareket ederken, aksam[illegible] düşmanın Eskişehir ve [illegible] bulunan kuvvetlerini mağ[illegible]mek üzere, hareket ediyorlardı.

* * *

"Efendiler; Başkumandan muharebesinin neticesine kadar her gün büyük muvaffakıyetlerle inkişaf eden taarruzumuzu tebliği resmilerde gayet ehemmiyetsiz hareketten ibaret gösteriyorduk. Maksadımız, vaziyeti mümkün olduğu kadar cihandan gizlemekti. Çünkü, düşman ordusunu tamamen imha edeceğimizden emindik. Bunu anlayıp, düşman ordusunu felâketten kurtarmak isteyeceklerin yeni teşebbüslerine meydan vermemeği münasip görmüştük.„

* * *

Bizzat bana verilen bir telsiz telgrafda da, İzmirdeki İtilâf devletleri konsoloslarına benimle müzakeratta bulunmak salâhiyeniti verdiklerinden, hangi gün ve nerede mülâkat edebileceğim soruluyordu. Buna verdiğim cevabta da, 9 Eylûl 38 de (Nif) de ! mülâkat edebileceğimizi bildirmiştim. Filhakika dediğim günde ben (Nif) de bulundum. Fakat mülâkat istiyenler orada değildi. Çünkü ordularımız İzmir rıhtımında ilk verdiğim hedefe, Akdenize vasıl olmuş bulunuyorlardı.

Her safhasiyle düşünülmüş, ihzar, idare ve zaferle intaç edilmiş olan bu harekât, Türk ordusunun, Türk zabitan ve kumanda heyetinin, yüksek kudret ve kahramanlığını tarihte bir daha tesbit eden muazzam bir eserdir.

Bu eser, Türk milletinin hürriyet ve istiklâl fikrinin lâyemut abidesidir. Bu eseri vücude getiren bir milletin evlâdı, bir ordunun Başkumandanı olduğumdan, ilel'ebet mesut ve bahtiyarım.

— BÜYÜK NUTUKTAN —

Bundan 16 yıl evvel 26 Ağustos sabahı şafakla beraber başlıyan ve dâhi başbuğun komutası altında zaferle sonlanan bu büyük savaş, İstiklâlimizin.. Cumhuriyetin ve bu gün vasıl olduğumuz yüksek terakki ve kalkınmanın ilk müjdecisi olmuştu.

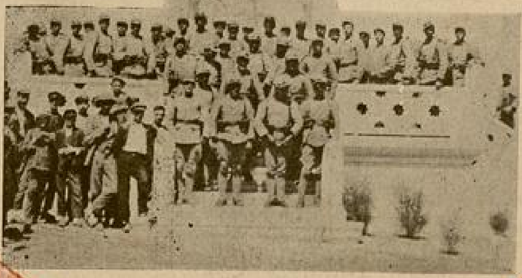

Dumlupınarda Mehmetcik âbidesi

Hikâye:

HALDEN ANLAMAK

Üç kızkardeştiler. Büyükleri Öjeni, yirmisinde; ortancaları Melina, on sekizinde; en küçükleri Anuş, on altısındaydı.

Öjeni ile Melina, bir erkek terzi yanında çalışıyorlar, daha mektebe giden küçük kardeşleri Anuşla ihtiyar analarına bakıyorlardı.

Çalışan kızların ustası İrfan, otuz yaşlarında, ne çirkin, ne de yakışıklı, kendi halinde görünen, sessiz bir adamdı.

Öjeni, kardeşi Melina kadar güzel ve akıllı değildi, fakat eli işe ondan fazla yatıyordu. Genç kızın kalbi de çok iyidi. Bütün kazancını annesine veriyor; kendi şahsı için israftan çekiniyor, gençliğin tabii haklarından olan giyim kuşam hevesine kapılmıyordu.

Melina, çok güzel şirin ve cin gibi bir kızdı. Evin ve atelyenin neşesi, oydu.

Öjeni, ustasıyle birlikte çalışıyordu. Birgün İrfan:

— Öjeni, dedi. Annem, Bursaya, kardeşimin yanına gidiyor, ben yalnız kalıyorum. Handa, otelde, bekâr odasında yatıp kalkamam. Sizin ev müsait mi?

Öjeni, önce birşey anlamamıştı:

— Niye müsait mi diye soruyorsun?

— Sizin eve pansiyoner gelsem!

Genç kız, kat'i cevap veremezdi:

— Anneme danışayım.

İrfan, Öjeninin aklı yatması için anlatıyordu:

— Beni tanıyorsunuz. Bedava oturacak değilim. Size de, küçük bir yardımım dokunur.

Genç kız, ustasının teklifini, annesine, kızkardeşlerine açmıştı. Fazla düşünmeğe lüzum görmediler. İrfanı, bir buçuk senedenberi tanıyorlardı. Hiçbir fenalığını duymamışlardı. İşçilerine karşı, çok insaflıydı.

Üç kızkardeşle anneleri, kolları, paçaları sıvadılar, evi temizlemeğe başladılar. Orta katta, sokak üstündeki cumbalı odayı, İrfan için hazırladılar.

MAHMUT YESARİ

İrfan, iki gün sonra, Öjeninin evine, pansiyoner olarak geldi, yerleşti.

İrfanın dışarıda yemek yemesi de güç oluyordu.

— Mutfak masrafına, ben de iştirak edeyim, dedi.

Önce, bunu kabul etmek istemediler:

— Nasıl olsa, tencere kaynıyor. Bir kişinin boğazından ne olur; aradan çıkar.

İrfan, razı olmadı ve onun ısrarı karşısında, verdiği yemek parasını aldılar. Artık bir aile halkı gibi hep bir arada, ayni sofranın başında toplanarak yiyip içiyorlardı. Herkes memnundu; İrfan, sevincinden kabına sığamıyordu:

— Kendi ailemin içinde gibiyim. Eğer siz, olmasaydınız, ben, yabancı pansiyonlarda ne yapardım!

Fakat Öjeni dalgınlaşmağa başlamıştı. Hasta olmasından şüphe edildi. Öjeni, zoraki gülüyordu:

— Hasta filân değilim. Üzerime iyi şeyler yorun..

Bir akşam, Melina, atelyeden yalnız döndü. Annesi, sordu:

— Öjeni ile İrfan, nerede?

— Onların sıkı işleri var, bir saat sonra gelecekler.

Öjeni ile İrfan, bir saat sonra değil, o gece hiç gelmediler. Annenin gözlerine uyku girmemişti; belki kapı çalınır diye kulağı kirişte, sabaha kadar bekledi.

Ertesi sabah, Melina, hergünden daha erken atelyeye koşmuştu; ablasını, İrfanı sordu. Kimse, birşey bilmiyordu. O gün akşama kadar, ne Öjeni, ne de İrfan görünmemişlerdi.

Günler geçti, Öjeni ile İrfandan bir haber çıkmadı. Atelyeyi, İrfanın ortağı idare ediyordu.

İşin hakikî rengini, şeklini bilmemekle beraber, Melina ile annesi, vaziyeti az çok anlamışlardı. İhtiyar kadın, düştüğü şaşkınlıktan kendini kurtaramıyordu:

— İnsanlık, gençlik... Gönül bu... Gönüle meram anlatılmaz... Ama, Öjeniden hiç ummazdım.. Onun, böyle bir iş edeceği aklıma gelmezdi.. Halinden de belli değildi... Hemen, bir günün içinde sevişmediler ya!.. Biz, nasıl farkına varamamışız! Doğrusu, Öjeniden ummazdım...

Birgün, Öjeni ile İrfanın Bursada olduklarını duydular, araya adamlar konuldu, İrfanla Öjeni Bursadan çağırıldı.

İrfan, herşeyi itiraf etti:

— Evliydim, fakat karımla ayrı yaşıyordum. Mahkeme, uzamıştı, halbuki Öjeniyi seviyordum. Öjeni, gebe kalmıştı. Öjeninin söz işitmemesi, hırpalanmaması için aldım, Bursaya, anamın yanına götürdüm.

Öjeninin annesi sordu:

— Peki, çocuğunuz nerede?

Genç kadın, hıçkırdı:

— Öldü.

Ve ihtiyar kadın da, yüzünü görm[...] torununun ölümüne, kızıyle birlik ağ[...]

Eski karısıyle olan boşanma [...] bitince, İrfan Öjeneyi nikâhla aldı[...] aile hayatı, daha samimî bir şekild[...]niden başladı. Herkes memnundu.

Yalnız, Öjeni doğururken ha[...]mıştı; ek yerlerinde vakit vakit s[...] duyuyordu. Doktorlar, onun ayak [...]nesiyle çalışmamasını söylediler.

Öjeni, artık evde oturuyor, el di[...] ev işleriyle oyalanıyordu.

İrfan, evde sıkılan karısını g[...] eğlendirmeyi ihmal etmiyor ve Meli[...] götürmeyi unutmuyorlardı.

Yaz gelince, Öjeninin sıhhati bü[...] bozuldu. Sıcaklar, ona çok dokunu[...] İrfan fedakârlıktan çekinmedi, [...] bostanında bir köşkün bir katını k[...] hemen taşındılar.

Melina da onlarla beraberdi; ge[...] yazlıktan istifade etmek için, atelye[...] seyrek iniyor; İrfan da onları ya[...]rakmıyordu.

Birgün, dostlardan biri, kızlar[...]nesine:

— Madam Vartanuş, dedi. Me[...] Öjenilerin burnuna yapışık ya[...] hoş görüyor musun? Damadın, Mel[...] Öjeniyle beraber mi nikâhladı?

İhtiyar kadın, o ana kadar hiç[...]den kuşkulanmamıştı, şaşırır gibi [...]

— Bunda ne fenalık var?

Dostlar, acı söyliyecekleri için, [...] Vartonuşun «kulağını büken» dost[...] acı şeyler söyledi; ihtiyar kadın, [...]melere vardı ve Anuşu atelyeye [...]rerek Melinayı çağırttı:

— Artık, bir daha Caddeb[...] gitmiyeceksin, dedi. Genç kızın esv[...] gardıroba kilitledi. Akşama doğ[...] misafirler gelmişti, Melina şerbet[...]yacaktı. Aradan bir saat geçti, [...] görünmedi. Anne, seslendi, cevap [...]

Melina, alt katta yoktu. İhtiya[...] dizlerine tutunarak yukarılara çık[...]nanın odasına girince, şaşkınlıkta[...]nıp düşmemek için duvara dayan[...]

Kilit kırılarak gardrop açılm[...]lanan esvaplar da alınmıştı.

Ertesi sabah, madam Vartanuş [...] bostanına koştu. «Acı söyliyen [...]gibi, o da Öjeninin kulağını büktü [...]linayı da alarak eve döndü.

Melina, artık evin ve atelyenin [...] değildi. Dalgın dalgın oturuyor, [...] gülmüyordu. Annenin içi kan a[...] ama, ne yapabilirdi? Elinden ne [...]lirdi? İki ateş arasındaydı.

Bir sabah, Melinanın geç vakit [...] kalkmadığını gören Madam Vartanu[...] etti, kızının odasına çıktı; yatak bo[...]

İhtiyar kadın, yeni bir felâket[...]helendi. Melina, atelyeye de git[...] Caddebostanına da gitmediği anl[...] Madam Vartanuş, İrfanın yakasına [...]

ÇOCUK KAMPLARI

Mükerrem K. SU

16 Ağustos salı günü Fenerbahçe stadında çocuk kamplarının şenliklerinde bulunduk. Küçükler, yürüyüşleri, yer temrinleri, jimnastik ve oyunları, emsalleri ile kendilerini görmeğe gelenlere cidden nefis iki saat yaşattılar.

O günkü intibalarım arasında bana en kuvvetli görünenler; çocuğa verilen önemle, çocukta görülen enerjidir. (Çocuk bir cihandır) diyen büyük şair ne doğru söylemiş. Üzerinde işlendikçe kıymetini arttıran ham bir elmas gibi çocuğa da şuurlu bir şekilde emek verilirse bu emekleri boşa çıkarmıyor.

Yürüyüş marşına uyarak tam bir asker gibi yürüyen dik başlı, sağlam vücutlu, parlak bakışlı küçüklere baktıkça geleceğe ait umutlarım çoğaldı. Hepsinin varlığında birer devrim ışığı sezer gibi oldum.

Çocuğa verilen önemin sağlam bir belgesi olan kamp hayatı o gün beni çok daha fazla ilgilendirdi. Bir, bir buçuk ay tabiatın kucağına bırakılan çocuğun kamplarda nasıl yaşadığını, neler yaptığını, bu yaşayışın üzerinde bıraktığı tesiri incelemek istedim.

Bu işe başlamadan önce kafamda, ailesi arasında tatilini geçiren çocuğun hayatını canlandırdım: Sekiz ay okulda binbir çeşit bilgiyi hazmedebilmek için uğraşan çocuk, karnesini alıralmaz ne yapar? Önünde uzayan tatil ayları ona hiç bitmiyecekmiş gibi uzun görünür. Kırlar, bayırlar, gezinti yerleri ve bütün oyunlar onundur. Birçok ana, baba tanırım ki, çocuğuna sınıf geçme hediyesi olarak bir de bisiklet alır. Çocuk, ayrı ayrı işleri olan ebeveyni arasında tam manası ile serbest kalma imkânlarını bulmuştur.

Memleketine yakın dere, deniz falan varsa girer; dilediği kadar yüzer, bisiklet yarışı yapar, top oynar, sinemaya gider, terli iken su içer, yorgunken yemek yer, iyi uymaz ve yeni ders yılına yorgun bir vücut, yıpranmış bir kafa ile girer. Bu, hiç şüphesiz her ailede böyle değildir. Çocuğuna itina gösteren mazbut insanlar da çoktur. Fakat biz, rastladığımız çokluklardan bahsediyoruz.

Kamplara gelince: Az bir ücret karşılığı tatile kavuşan çocuk herhangi bir kampa verilir. Bu hem sağlık, hem de sosyal bakımdan pek yerinde bir harekettir. Çocuk muayyen zamanlarda yiyecek, uyuyacak, oynıyacak, banyo alacak, çalışacak, tam bir rejime tabi olarak sağlığını kazanacaktır.

Kamp çocuğu, dişini fırçalamağı, gündelik temizlik ve tuvaletini yapmağı ihmal etmez. Sistem dahilinde hareket ettiği için iştahı yerindedir. Uykusu sakin olur. Orta tahsile geçmeden önce toplu yaşamağı, başkalarının haklarına hürmet etmeği, bazı işleri el birliği ile başarmağı, kaza vukuunda fedakâr olmağı, vazife hissi ile uyanık bulunmağı kamp öğretir. Kendine kolayca arkadaş bulur. Muhit yapar. Arkadaş, çocuğa hava, su, güneş, banyo kadar lâzımdır. Çocuk, ailesi arasınca konuşamadığı birçok mevzuu arkadaşlarıyle pekâlâ konuşabilir, münakaşa eder, fikirlerini kabul ettirmek istediği kadar, yerinde bir alışkanlıkla başkalarının fikirlerine hürmet etmeği de öğrenir.

Kısaca, kamp hayatı çocuğa, bugünkü hayat şartları içinde aksamadan yürüme, programlı yaşama imkânlarını hazırlar. Mektep disiplinini hatırlatmıyan daha yumuşak bir disiplin içinde tatilini geçiren çocuk, tam manasıyle yarının kuvvetli bir elemanı olmağa namzettir.

Ana, baba şüphesiz ki çocuğunun iyi yetişmesini, mükemmel bir insan olmasını ister. Eğer kamplardaki hayatı evinde yaratamıyacak durumda ise, küçük bir fedakârlık mukabili yavrusunu kampa vermelidir.

Çocuk himaye heyeti üyesinin söylevinden sevinçle öğrendiğimize göre gelecek yıllarda kamplar diğer vilâyetlerimize de teşmil edilecektir. Dün beşyüzü geçen kanlı, canlı, yanık vücutlu yavruları önümüzdeki yıllarda binlerce görmeği gönül çok ister.

Bu hususta genç Türkiye hükûmeti, çalışkan Çocuk Esirgeme Kurumu ve ayrıca ilk okul çocuklarının himaye heyetleri elbirliği ile çalışmaktadırlar. Çocuk ana ve babalarına düşen ödev de bu şuurlu çalışmaya candan bağlanarak katılmaktır.

O zaman bu inkılâp çocuklarına daha çok güvenebilir; onlardan daha iyi bir randman alabiliriz.

Herkesin bildiği şu vecizeyi bir daha hatırlıyalım:

«Sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur.»

— Melina, nerede?

İrfan, kısaca:

— Bilmiyorum, dedi.

Bunun münakaşası, günlerce sürdü. Melina, ortalarda yoktu; İrfan da, hiçbir şey bilmediğini iddia ediyordu.

Fakat İrfan, evine uğramamağa başlamıştı. Mevsim sonuydu, Öjeni, Caddebostanından döndü. Kocasının ihmali, genç kadını, önceleri çıldırttı, sonraları bezdirtti;

— Boşanacağım.

Dedi, mahkemeye başvurdu. İrfan, boşanma davasına itiraz etmemişti, kısa bir muhakemeden sonra ayrıldılar.

Melinadan, halâ bir haber yoktu. Aradan uzun bir kış ve uzun bir yaz geçti.

Birgün, dostlardan biri:

— Melinayı gördüm, dedi.

Madam Vartanuşla Öjeni, heyecanla sarsıldılar:

— Nerede?

Bu dost da, bütün dostlar gibi acı söylüyordu:

— Balıkpazarında rasgeldim. Kucağında bir çocuk vardı.

— Çocuk mu?

— Melina, öyle bozulmuş, zayıflamış ki.

«Acı söyliyen» dost, Melinanın nerede oturduğunu bilmiyordu; yalnız, İrfanla beraber yaşadığını öğrenmişti. Madam Vartanuş, Öjeninin yüzüne bakamıyordu. Bu darbe, şimdiye kadar yedikleri darbenin en ağırıydı.

Ana, kız, bu ağır darbenin altında, seslerini çıkarmadan boyun eydiler.

Birgün, Madam Vartanuşla Öjeni, kurtuluşa, bir ahbaba gideceklerdi; durak yerinde bekliyorlardı. Gelen bir tramvaydan kucağında bir çocukla zayıf bir kadın inmişti.

Öjeni, bu zayıf kadını, tanıyor gibiydi, gözlerini açarak baktı, titredi, dirseğiyle annesinin kolunu dürttü:

— Anne, bak, Melinaya, ne kadar benziyor!

Anne gözü, yanılmadı:

— Evet, Melinadır.

Ana, kız, yürümekle durmak arasında tereddüt geçirdiler. Madam Vartanuşun kalbi, iki zıt duyguyle cımbızlanıyordu. Kızını göreceği gelmişti; fakat kardeşine çektirdiği ıstırabı düşünerek ona çıkışmak istiyordu.

En çok hangi duygu, ayaklarını Melinaya doğru yürütmüştü, bilmiyordu. Öjeni, titrek bir sesle sordu:

— Anne! Ne yapacaksın?

— Melinayı göreceğim.

İhtiyar kadının da sesi titriyordu; sarsak adımlarla yürüdü ve kucağı çocuklu zayıf kadına yaklaştı:

— Melina!

Bu sesi duyan zayıf kadın, ürpererek döndü, şaşaladı:

— Anne!

Fazla birşey söylemediler. Madam Vartanuş, kendini toplamağa çalışıyordu:

— Melina, bu yaptığın doğru mu?

Öjeni de, ağır adımlarla onların yanına gelmişti.

İhtiyar kadın, tekrar etti:

— Bu yaptığın doğru mu?

Öjeni, annesinin kolunu tuttu:

— Bırak, anne! Sus... Birşey söyleme... Hiçbir şey söyleme... Bir zaman benim gözüm de birşey görüyor muydu? Benim içim de yanmıştı. Ben bunu biliyorum anne! Bırak, birşey söyleme!.

AHMETPAŞA CAMİSİ

Yazan: Sait KESLER

Biribirine kenetliyerek bir kuyumcu itinasile işlediği kûfeki taşlarını pırlanta gibi kıymetlendiren dâhî Türk Mimarı Sinanın, İstanbulun göğsüne taktığı mücevherlerden biri de Topkapıdaki Gazi Ahmet Paşa camisidir.

Tamşuvar fatihinin, namını tesbid için şehrin sayılı tepelerinden biri üzerine kurduğu bu muazzam âbide, eğer bugünkü harabîsi ile kalırsa birkaç yıl sonra kertenkele yuvası halini alacak ve biz, o zaman bu kıymetli mücevherin yerinde şehrin bugünkü harab manzarasını bile berbatlaştıran bir taş yığını göreceğiz.

Eğer Mimar Sinan, bir padişahın devrinde başlayıp bir başka padişahın devrinde tamamlıyabildiği bu hacmi küçük, fakat kıymeti büyük eserin bir gün gelip te bu kadar ihmal edileceğine akıl erdirebilseydi, onun temellerini atmak için Topkapının bağrını delmezdi.

Rivayetler doğruysa kızı Mihrimahın Edirnekapıda yaptırdığı camiye nazire oluyor diye bânisinin kellesini uçurtan, mimarını da

— Bre, neye o nabekârın yapısına bu rütbe itina edersin? diye haşlıyan padişaha:

— Padişahım, senin kızının camisinin bir taşı düşse yerine altından bir külçe korlar. Ama bu fakirin camisinden bir taş düşse, yerine balçık bile vurmazlar...

cevabını veren mimarın, bugünkü ihmali, daha o zamandan sezmiş olduğu da tahmin edilebilir.

Bu camiyi yaptıran kumandanlarla bu camiyi yapan san'atkârlar sayesinde bütün cihana hükmedecek kadar büyüyen padişahın, dâhî san'atkârın bu çok haklı cevabı karşısında inşaatı tatıl ettirecek kadar küçülmek cibilliyetsizliğini göstermesine de hiç hayret etmemek lâzımdır.

Tamşuvar fatihinin türbesinin bu günkü hali, camisinin şimdiki harabîsinden daha acıklı.

Kanunî devrinin sırasıyle yeniçeri ağalığını, vezirliğini, seraskerliğini ve nihayet sadrazamlığını yapan, o devre Tamşuvar gibi bir de koskocaman şehir hediye edip Türk askerlik tarihine her devirde iftihar edilebilecek bir sayfa ekliyen bu seraskerin mezarı, bugün kargalara yuva olmuş bir halde bulunuyor.

Türbesinin mermer zemini, sandukasının rengi, karga tersinden seçilmiyor. Kargaların havadan bırakarak yapıştırdıkları kirleri kazıyarak okuduğum mezar taşındaki kitabenin bir kısmı bu ünlü seraskerin tarihçesini ne güzel anlatıyor:

Gelip hemnam Ahmet Paşa merhum
Sarayı padişaha etti hizmet.
Çıkıp oldu agayı yeniçeriyan
Demi azlinde verildi vezeret.
Olup dört yıl ağalıkta kararı
Vezerette dahi üç yıl hükûmet.
Acemde, Nemçede serasker oldu
Bulup fethi Tamşuvar ile şöhret.
Cihat etti o rütbe rüstemana
Olup damat alıp mihri sadaret.
Karındaşiydi Rüstem Paşanın
Yerine sadre geçti buldu rif'at.
Gaza etti diyarı Gürciyane

Tamşuvar fatihi Ahmetpaşa camisi

Ana hep serkeşan etti itaat.
Halef oldu, selef yine birader
İki yıldan ekal vaktoldu kısmet,
Anı katleyledi Sultan Süleyman,
Dokuzyüz altmış ikide şehadet.
Esası caminin vazolmuştu
Muattal oldu nice yıl bu hizmet.
Gelip Sultan Selimi sani tahta
Bilâ cürüm idi pes verdi icazet.
Anın bu hayrı yapıldı tamamen
Bulup ruhu o dem şadii izzet.
Olunmuş bunda çün merhum medfun
Yedi yıl sonra yapıldı bu türbet.

Bu kitabenin yarım bıraktığı «anı katletti Sultan Süleyman» hikâyesinin dillerde dolaşan efsanesini de size anlatayım:

Kanunînin bu ünlü serasker namdar sadrazamı Tamşuvarı fetb İstanbula döndükten sonra, bugü kübik apartman yaptırmak modası o devirde hüküm süren cami yap mak modasına kendisini kaptırmış her eseri daha o zaman bir müce kıymeti alan büyük Mimar Sinana vurmuş.

Sinan, harpte de sulhde de ya dan ayrılmadığı bu kıymetli serd harplerden getirdiği servetin, kaza ğı şöhret kadar büyük ve zengin madığını düşünmüş:

«— Sana az masrafla bir cami edeyim ki.. kıyamette bile teme oynamasın!» demiş ve camiyi in başlamış.

Ahmet Paşa, gün aşırı gelir, in tetkik eder, hattâ rivayete göre sı vezerat üniformasını sırtın çıkarıp çuldan bir tuğla se yüklenir, amele gibi çalışır:

— Secdegâha sırtımla t taşıyayım. Mucibi mağfiret o seyviatımız hasenata tahav eder, diye inşaata tuğla taşır

Bu esnada Kanunî, Sü maniyeyi inşa ettiriyormuş. leymaniye camiindeki iç avl kapı tarafında şimdiki pe granit sütunları da, Bizans k meydanındaki Katismadan ge tiyor, inşaat mahallinde d ediyormuş.

Ahmet Paşa, nereden muşsa, bulmuş, bu penbe gr sütunlara tıpatıp benziyen d sütun ele geçirmiş ve mi Sinana:

— Şu sütunlar pek hoşuma gi Kubbeyi bu sütunlar üzerine otur diye düşünürüm, demiş.

Mimar Sinan da bunu muvafık b muş, sütunlar Ahmet paşanın dilb veçhile rekzedilmiş. İnşaata devam e liyormuş.

Fakat Ahmet paşanın dilden dolaşan şöhret ve muvaffakiyetle çekemiyen, kendi mesnedlerini yüks mek için de kıymet ve kabiliyet müsait olmadığından tezvirden ba çare bulamıyan.. ve o devirde, bir ve kellesi uçurmanın bir tavuk başı parmak kadar ehemmiyeti olmadı

arihî Dedikodiler:

FUAT PAŞA ve BİR İDAM FERMANI

Yazan: A. Adil EREN

Fuat Paşanın nükteli sözleri meşhurdur. Hemen herbir sözü bir nükte teşkil eder.

Sadrazam Fuat paşa Kanlıcada oturdu. Akşam yemeğini yalısında yer, kikine [1] binip Rumeli yakasına geçerdi. Rumeli cihetinde de bir ahbabının akşam kahvesini içerdi. Bu halden ...abiye olmak üzere Frenk ziyaretlerine:

— Ben akşam yemeğimi Asya kıtasında yerim, akşam kahvemi de Avrupa ...asında içerin, derdi.

Fuat paşa Sultan Aziz ile Avrupa seyahatinden döndüğü akşam, yine ...cine bindi ve Boğaziçinde bir deniz ...intisi yaptı. Sandalı Emirgânda Musa Safveti paşa yalısı önünden geçer... (Maliye nazırı bulunan ve Sultan Azize seyahat kudumiyesi olarak takdim ettiği arizada:)

Şayet geçip terahhum ede hakisarına
Ömrüm bitince bekliyeyim rehgüzarını

beytini nakleden Kırımlı Tatar Musa Safveti paşa, pencereyi sürdü ve tevazukâr bir tavır ile:

— Efendimizi göremiyecek miyiz? dedi.

Fuat paşa derhal mukabele etti ve: «Len terani ya Musa» cevabını verdi.

«Len terani ya Musa!!..»

Bir Ayetikerimedir. Cenabı Hak Hazreti Musa ile Turisinada konuşurken nazil olmuştur. «Seni göremiyeck miyim?» diye sual eden Hazreti Musaya Cenabı Hak: «Beni göremiyeceksin!» diye hitap ve cevap eyledi.

Bu söz ile Fuat paşa kendini (Allah) yerine koymuş oldu. Bu cevap büyük bir mesele oldu. Fuat paşa küfür etti sözleri ağızdan ağıza dolaştı.

Fuat paşanın katli lâzım geldiğine hüküm ve kanaat edenler bile bulundu. Hocaların, sarıklıların taassubu galeyana geldi. Fakat Fuat paşaya birşey yapılamadı. Hiç şüphe etmiyelim ki Sultan Aziz onu himaye eylemiş olmak lâzım gelir.

Bu «küfür» Fuat paşanın birinci «küfürü» değildi. Fuat paşa memuriyeti mahsusa ile uzun müddet İspnyada Kraliçe «Elizabeth» nezdinde kalmıştı. Fesi başından atıp şapka giymeğe mecbur oldu. Fakat taassup erbabı siyasî mecburiyeti düşünürler mi? Bu hal Sultan Mecide arzolundu. Sadrazam, fermanı Sadaret müsteşarı Mümtaz efendiye verirken:

— Siz ne yapıp yapınız! bu fermanı yirmi dört saat teehhürle Çanakkaleye ulaştırmış olunuz. Ta ki Fuat paşa Boğazdan geçsin ve İstanbula varsın. İstanbula geldikten sonra da, Fuat paşa ne yapar yapar bir çaresini bulup kendini katilden affettirir, dedi.

Sadaret müsteşarı Mümtaz efendi'ki Semih Mümtaz beyin babasının babasıdır - Sadrazamın bu tavsiyesini icra etti. Bir takrib ile ferman yirmi dört saat gecikmiş oldu. Ve Fuat paşa selâmetle İstanbula vardı.

[1] Kek bir nevi hafif sandaldır.

Tamşuvar fatihi Ahmet paşanın türbesi

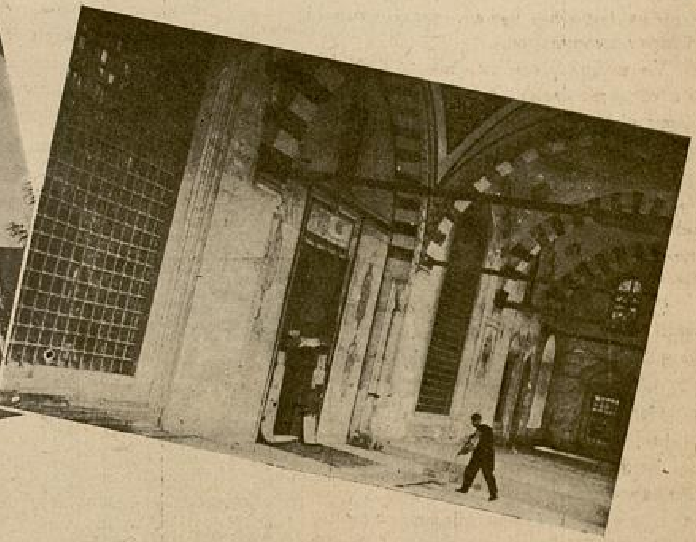

Ahmet paşa camisinin içi

...n müzevirlerden biri, Kanuniye Ahmet paşayı çekiştirmiş:

— Senin namlı vezirin, demiş, hırsızların büyüğü. İbadullahın elindekini, avucundakini çaldığı yetmezmiş gibi, şimdi de senin mallarını aşırmaya başladı. ...rdıkları ile de Mihrimah camiine ...re bir cami yaptırır, seddadi bina ettirir.

Tahtına göz koyduğunu duyduğu oğlunu, kendi gözleri önünde boğduracak kadar kalpsiz ve merhametsiz Kanunî, güya bu tezvire inanmak istememiş, söylenenlerin isnat mı, hakikat mı olduğunu öğrenmeği kurmuş.. mutemedlerinden birini yollayıp Ahmet paşanın inşaatında, Katismadan getirtilen penbe granit sütunlar gibi sütunlar bulunup bulunmadığını tetkik ettirmiş. Mutemed:

— Sizin inşaattaki penbe granit sütunlardan dördünü orada rekzedilmiş gördüm, diye haber getirince de:

— Tez varın, kellesin getirin! diye ferman etmiş ve zavallı serasker yine rivayete göre sırtındaki tuğla semeri ile inşaata tuğla taşırken cellât gelmiş, kellesini uçurmuş.

Efsane bu ya; kelle yerinden! kopunca Ahmet paşa neye uğradığını bilememiş, önüne düşmekte olan kellesini kucaklamış, sağ koltuğunun altına almış ve yürümeğe başlamış.

Şimdiki türbesinin bulunduğu yere gelince de bir ihtiyar kadın kendisini görmuş:

— A... a.. demiş, adama bakın! Kıyamet alâmeti. Kellesini koltuğuna almış, gidiyor.

Bu müşahedeyle Ahmet paşa izharı keramet etmiş olmuş ve oracıkta kalıbını dinlendirmiş.

Padişah, Ahmet Paşayı öldürmekle kalmamış, inşaatı da durdurmuş. Bu keyfiyet mimar Sinanı çok üzmüş ve nihayet Kanunî ölüp te yerine İkinci Selim geçince padişaha yalvarmış, yakarmış, çok sevdiği kumandanının yarım kalan camiini tamamlamak iznini almış.. ve hem camii yapmış, hem de kumandanının medfeni üzerine bugünkü türbeyi inşa etmiş.

Cami ve türbe meydana gelmiş ama, peşine takdığı kahraman Türk çocuklarıyle Tamşuvar kalesinin kapılarına dayanarak o kapıları bütün vatandaşlarına açan ünlü seraskerin, gözleri açık kalan kanlı kellesi de günlerce ayaklar altında sürüklenmiş.

Acemden, Nemçeden, Gürcistandan, Tamşuvardan sapasağlam getirdiği kellesini, yine oralardan iğtinam edip getirdiği hazinelerle beraber şimdi, bu mücevher kıymeti arzeden bir binanın inşası uğruna veren gazi serasker, türbesinin ve camisinin bugün böyle baykuş yuvası halinde bulunduğunu görebilseydi, kellesini de, servetini de Tamşuvarda bırakmadığına mutlak ki hayıflandırdı.

SEYAHAT HATIRALARI :

ŞAMDA BİR GECE

Yazan: F. KANDEMİR

Şu şehirleri olduğu gibi, eğlence şehirleri de vardır.

İnsan evvelkine nasıl tedavi ve istirahat için gider, orada uykusunu, yemesini içmesini intizama koyar, sükûn ve huzur içinde yaşarsa; ötekine zevk ve safa için koşar ve orada sabahlara kadar uykusuz, cancağızının istediği gibi, dilediği kadar yer içer, ve vur patlasın çal oynasın, doyasıya eğlenerek bir ömür sürer.

İşte Şam, koca Osmanlı İmparatorluğunun bu çeşit şehirlerinden biri idi.

Büyük harp içinde bile Şam, cephelerdekilerin gözlerinde tüten, bir yolunu bulup izin koparabilenlerin soluğu koynunda aldıkları şen, şakrak, şuh bir aşifte idi.

Üç ay evvel sıcak bir günün ortasında, şarıl şarıl akan Berede'yi örten yemyeşil ağaçların arasındaki asfalt şoseyi aşan otomobil, beni Şamın meşhur Merce meydanına ulaştırdığı zaman, sanki uzun bir rüyadan uyanmıştım.

Vakıa bu, Şama ilk gidişim değildi.

Ancak, evvelki seferler hep iş için gitmiş, ve kaldığım müddetçe felekten bir gececik bile çalmak mümkün olamamıştı.

Bu defa niyetim kötü idi ; sade gezecek, eğlenecek ve methedile edile bitirilemiyen şu zevk beldesinin, nihayet ben de sırrına erecektim.

Otomobilim Damaskus Palas Otelinin kapısında durdu. Mermer merdivenlerde önüm sıra giden garsonla benden başka kimse yok.

Halbuki yirmi sene evvel, yine bu otelde, gece yarılarına, sabahlara kadar bu merdivenlerde insan kalabalıkları kaynaşırdı.

İşte yine o zaman günlerle, zor yer bulabilerek yemek yediğimiz salon... Fakat yemek zamanı olduğu halde şimdi neden bomboş ?

Şam kumaşları ve sedef kakmalı, oymalı döşemelerle bezenmiş salonda otelin direktörü sordu :

— Odanızı sokak üstünde mi istersiniz, arkada mı?.. bu katta mı, yukarıda mı, akşam güneşi mi alsın, sabah güneşi mi?

— Boş odalarınızı bir görsem..

Adamcağız ellerini uğuşturdu:

— Bütün oteli baştan aşağı gezerek yorulmak mı istiyorsunuz?.. siz bilirsiniz...

— Neden? Odaların hepsi boş mu ?

Muhatabım boynunu da bükdü ve bir kabahat itiraf eder gibi yavaş, hafif bir sesle :

— Günah bizim değil.. dedi. Memleket bahtsız.. Eski Şamın yerinde yeller esiyor...

Odamı çok sessiz.. ve bu koskoca, bomboş binada kendimi bir türbe bekçisi gibi yapyalnız buldum, bir hamlede soluğu sokakta aldım.

Sokaklar da bana, canından bezmiş, muztarip, gamlı insanlarla dolu gibi geldi.

Hani Şam!.. Hattâ içinde iki haftamı geçirdiğim bir sene evvelki Şam... Hani nerede ?

Nihayet bir yolunu bulup da gezmeğe, eğlenmeğe geldim diye mi böyle keyfi kaçmış ve suratını asmıştı ? Bu naz bana mıydı?

Bir Şam evinde, Suryenin meşhur muğanniyelerinden biriyle

Büyük meydandaki şehrin en
lokantası kapanmış.

İflâs etti diyorlar..

Biraz ötedeki büyük kahve de
«Buhrana dayanamadı» diyorlar.

Şu yanda camekânlarını tepsi
tatlılarla süsliyen bir baklavacı var
da idare edemedi» diyorlar.

Yan sokaklara dalıp da ne yap

Şehrin göbeği çökmüş, hem
senecik içinde.

Ağır ağır Cemalpaşa bulvarına
yürüyorum, sonra işsiz güçsüz,
dolaşan fesli sarıklı, entarili, ta
insanların arasından geçerek Mid
çarşısına daldım.

Berber çırakları, kundura boy
avaz avaz üzerime yürüyorlar:

— Buyurun... buraya buyurun!..

Bir müşteri çekmek için nere
ayaklarım altına serilecekler.

Her adımda yağı tükenmiş bir
gibi titriye titriye sönen bir
şahidiyim.

Halbuki buraya zevk ve safa sü
eğlenmeğe geldimidi, değil mi ?

Şimdi: « bu geceyi nasıl geçirec
diye düşünüyor «yarın Lübnana
mı ?» diyip duruyorum.

Midhatpaşa çarşısını geçdi
sokakları aştım, dalgın dalgı
tuma'ya saparken, köşe başı
tanbulda okumuş, aramızda bi
Şamlı bir eski dosta rastg
Ellerime sarılarak bağırdı :

— Yakaladım... demek
habersiz Şama gelir ve doğru
ya...

— Burada ne var ki ?..

— Bilmez gibi söyleme..
eğlence yuvasına sanki ilk def
atıyorsun..

— Dostum... dedim, bu
ölmüş bitmiş beldede eğlence
cak kadar...

Maksadımı anlamıştı, hem
zümü kesti :

— Cami yıkıldıysa mihrap
de duruyor. Korkma, halâ se
lendirecek kadar takatımız va

Ve koluma girdi, anlata
bana refakat etti : meğer tam
düşmüşüm. Bu gece enfes bi
varmış, içkisi, sazı, mugan
rakkaseleri ile, yani herşeyile
hur eski Şam âlemlerinden biri

Hepsini uzunuzadiye, ball
ballandıra söyledikten sonra,
keyifli yüzüme baktı :

— Gördün ya.. Şama uğra
hiç te fena etmemişsin. Hele
rastgelişin çok iyi oldu; yoksa,

(Yarım Ay) ve (Resimli Ay) okuyucuları Mükerrem Kâmil Suyu; büyük bir ilgi ve sevgi ile okudukları hikâye ve romanlarıyle pek yakından tanımışlardır. Bu itibar ile, sayın öğretmenin yazılarının kıymeti hakkında, birşeyler söylemeğe ihtiyaç görmüyoruz.

Ancak onu ilk defa - bütün mevcudiyetini ve hayatını mesleğine vakfettiği Anadolunu bir vilâyet merkezinde - bulup, bütün Türkiyeye tanıtan, güzel yazılarından yurtdaşları faydalandıran Mecmualarımız olduğu için, bundan büyük bir iftihar duyamktayız. Değerli yazıcı, iki senedenberi bir eser üzerinde çalışıyordu. Bunu dercetmek şeref ve zevkini, mecmuamızdan esirgemedikleri için kendilerine bilhassa teşekkürler ederiz. Bu güzel eser :

Kalbi muğlâk hislerle dövünen muztarip bir kadının romanı ;

ÇIRPINAN SULAR dır.

ÇIRPINAN SULAR :

Bir başkasının hayatına geçerek sevdiği kadını kaybeden bahtsız bir erkeğin romanı;

ÇIRPINAN SULAR :

Harikulâde güzelliği ile iki kalbin arasına giren bir başka kadının romanı ve nihayet :

ÇIRPINAN SULAR :

Mükerrem Kâmil Sunun en içli son romanıdır ki.. pek yakında "Yarım Ay„da tefrika edilecektir..

Romandan bazı parçalar :

O kadar güzel değildi belki, fakat konuşurken, gülerken, düşünür ve okurken alnında, gözlerinde, yüzünün ince çizkilerinde öyle derin manalar belirirdiki.. dizleri dibine düşerek ona tapmaktan başka akla birşey gelmezdi.

Bi: değil de, birçok kalbim olsaydı, emin olun onlar da yalnız sizi seveceklerdi.

Gözlerinizin ışıklı karanlığı içinde hislerim kördüğüm olalı, benim için hayatın bütün manası siz oldunuz.

Kolumda dünyanın belki en kızıs güzel ile salondan içeri girdim. Yaz göklerinde dalgalanan bulutlar gibi kabarık duvağı kalbime çarpıntılar veriyordu. Kumral saçlarını bir dizi pırlanta ile sarmıştı. Gözlerim, gözlerinin yeşil ışıltılarına değdikçe kamaşıyordu. Salonun yaldızlı, kabartmalı tavanlarında gürleyen alkış sesi ile başım dönmeğe başladı.

Hangi kuvvetin tesiri ile oldu bilmem?? Cteki, gönlümün göklerinde belirdi. Koyu renkli gözlerinde ruhuma yükselen içli bir şikâyet tütüyordu.

— Hayatınızdan çekilmiş bir kadının, uyuyan hatıralarına dokunmağa hakkımız yok değil mi?

— Siz sevmediniz mi? Sevginin sesinden anlamaz mısınız?.. diye inledim.

— Sevdim. Fakat sevdiğimi kaybetmemeğe çalıştım.

— Siz ıstırabıma için icin gülüyorsunuz.

— Istırap denen şeyin kalbinizde barınamıyacağını söylesem gücenmezsiniz değil mi?

Onun, sevdiğim kadının bir gece karanlıklara baka baka içli bir sesle söylediği sözler aklıma geldi : «Olgunlaşmak için ıstırap çekmek lâzımdır. Aşk gibi ıstırap ta büyük ruhlarda barınır!» demişti.

Gözkapaklarım örtüldü. Bir kere daha gönlümle yüzyüze geldim.

---

bula dönüşünde Şamı kimbilir, ne fena anlatacak, nasıl kötüliyecektin...

Bayağı ferahladım, « Eh.. Garip kuşun yuvasını Allah yapar . » diye avundum ve keyiflendim..

Beredenin bir kolu üzerindeki bahçede biraz oturduk. Nargile içen şişman Yahudi kadınlarını, tombala oynıyan grupları seyrettik. Radyodan taşan Mısır şarkılarını ve onlarla rekabate çıkmış gibi hiç dinmiyen tavla gürültülerini dinledik. Saat 9 olunca dostum davrandı :

— Vakıt geldi, haydi kalkalım.

Bir faytona atladık ve 10 dakika sonra daracık, aydınlık bir sokağın başında durduk. Uzun, dümdüz, penceresiz bir duvarın orta yerindeki büyük kapıyı çaldık. Loş bir koridoru geçtik ve birden bir nur deryasına daldık.

Limon, portakal ağaçları, sarmaşıklar, saksılar, kameryeler, her taraf irili ufaklı ampullerle süslenmişti. Fıskiyelerden, havuzun kenarlarından, mermer döşeli yerdeki yollardan, duvarlardaki çeşmelerden şarıl şarıl sular akıyor ve kızgın güneşin koynunda büyümüş çeşit çeşit fidanlardan insanı bir anda sarhoş eden baygın bir koku yayılıyordu.

ıpek ve kadife döşeli kaada kuştüyü yastıkların üzerine kanunlar, udlar, kemanlar, defler atılmıştı.

Karşımda, sağımda, solumda, her yanımda kadın kokusu, kadın sesi, kadın neşesi ve işvesi vardı.

Bu kolları, göğüsleri, enseleri çıplak kadınlar şen, şakrak konuşuyorlardı. Kelimelerin, bu etli, bu haris ve ateş gibi kıpkırmızı dudaklardan süzülüşlerini duyuyor; fakat başımı kaldırıp da onların insanı kendine çeken, bir anda iradesini, kudretini, kuvvetini bütün varlığını eriten o sıcak ve şehvet dolu bakışlarla parıl parıl parlıyan gözlerine doya doya bakamıyordum.

Şam, o eski, o şuh Şam, işte besbelli bu gözlerin bebeklerindeki hayaldı.

Billûr kadehleri kim doldurdu, onları içen biz miydik, farkında bile değilim?!

Fıskiyeden dökülen sularla dalgalanan havuzun yüzünde, narin parmaklar arasında coşan minimini bir def raksediyordu.

Aşk!.. diye kıvranan, visal !.. diye çıldıran bir ses çağlayanı içindeyiz.

Birden.. acı bir çığlık koptu. Saz sustu, hep sustuk, ve hıçkıra hıçkıra, avucundaki kâğıdı buruştura buruştura üzerimize gelen evsahibinin kızına baktık.

— Arkası 26 ıncı sayfada —

CİHAN HARBİNDE OSMANLI DONANMASININ İLK KURB

MESUDİYE

Meşhur Türk atalarsözü, "Mesudiye,, batarken süvarisinin kulağında çın çın ötmü fakat iş işten geçmişti...

Yazan: Rahmi YA

1914 Cihan harbinin, Osmanlı imparatorluğu ordu ve donanmasındaki beceriksizliklerle tedbirsizliklere çok yer veren tarihinde, eşine az rastlanır hailelerden birini de Mesudiyenin batışı teşkil eder.

O zaman Osmanlı ordu ve donanmasını istilâ eden Alman deniz ve kara erkânından birinin, amiral Ozidom'un, yersiz bir iddia ve inadına kurban olan bu, birkaç harp görmüş Osmanlı gemisinin batışı hiç beklenmiyen tarzda olmuş, 1915 senesi nisanında Çanakkale önünde bir torpil isabetile, tıpkı ölmüş bir balık gibi ters dönmüş, içindeki bir kısım Türk denizcileriyle birlikte alabura olarak batmıştı.

Facianın tafsilâtını, Osmanlı donanmasındaki idaresizliğin nümunesi diye burada yazıyorum.

Alman amiralı Şoson, yeni (paşalık) ünvanile Osmanlı donanması birinci kumandanlığına tayin edilir edilmez, ilk iş olarak Osmanlı deniz kuvvetlerini tensike başlamış, bu ayıklama işine de "ameliman-da,, damgası vurulan Mesudiye ile ayni yaştaki Tirimüjgân, Asarıtevfik, Pelengiderya ve benzeri eski gemileri ıskarta etmekle filen girişmişti.

Osmanlı donanması ilk ayıklanmadan sonra tıpkı budanmış bir ağaca dönmüş, ve yine budanmış bir ağaçtan fışkırması beklenen taze filizlerden mahrum bir halde, sade bir kuru gövde halini almıştı.

Donanmaya iltihak eden Yavuz ile Midilli, başlıbaşlarına bir kudret olmakla beraber, budanan gövdeden beklenen taze filizler kabiliyet ve mahiyetinde değillerdi.

Bahriye nezareti Şosona, donanmadan çıkarılacak gemilerin ne olacağını sorması, deniz mahafilindeki kodamanların bu hususta birçok fikirler ortaya atmalarını intaç etti.

Yeni Osmanlı paşası, eski Alman amiralı Şoson, bunları Haliçte toplamak, Deniz hastanesi ile diğer bazı donanma müesseseleri için daire ve koğuş şeklinde kullanmak taraftarıydı. Fakat, bu fikrini ortaya atınca arkadaşları yeni itirazlar yükselttiler, bu arada amiral Ozidom daha ileri gitti, şu iddiayı bütün kudretile müdafaaya kalkıştı:

— Osmanlı donanması, her biri dünyanın birinci sınıf donanmalarından mürekkep muhtelif deniz kuvvetlerine malik, başlıbaşına denizci hasımlarıyle karşılaşmak kabiliyetinden çok uzak, hafif, başlıbaşına iş göremiyecek kadar takatsiz bir kuvvettir.

Yeni yapılan tensikat deniz harp kaideleri noktasından lüzumlu olmakla beraber, bu zaif donanmadan birkaç topu eksiltilmiş bulunuyor.

Harp zamanında hiçbir düşünce, hiçbir kuvvetin ateş, hareket, daha buna benzer harp materyalini azaltamaz.

Mesudiye, zırhsız bir tekne olmasına rağmen 28 lik iki topa maliktir ki, bu toplar ihmali, küçük görülmesi caiz olmıyan kudretlerdir. Amiral Şosonun, gemileri sabih müesseseler haline ifrağı düşüncesi sulh zamanında başvurulacak bir tedbir olabilir.

Amiral Ozidoma soruldu:

— O halde bunlardan nasıl ve ne şartla istifade edilir?

Mağrur ve hodgâm amiral, evvelden hazırladığı cevabı yapıştırdı:

— Donanmamızla bir iş göremiyeceğimiz Çanakkale boğazı, İtilâf devletlerinin kuvvetlerine merkezi siklet teşkil eden ve yalnız sahil tahkimatiyle, deniz mânileriyle müdafaa edilen bir harp m... sıdır.

Osmanlı imparatorluğunun payt... pıları sayılan Çanakkale cephesin... tüfeğin kıymeti ne kadar büyükse, b... pun değeri onun binlerce kat üstün... Mesudiyenin toplarından burada i... edilir.

Tekaüt Osmanlı harp gemisini Ç... kale önünde sabih bir kale şeklin... mak, baştan, kıçtan demirliyerek, ... cak deniz taarruzlarına bilhassa de... vasıtalarının zorlamalarına ateşle mu... etmek en doğru mütalea ve mülâha...

Bu fikir Harbiye, Bahriye nezare... umumî karargâh ve donanma kuma... ğı arasında leh ve aleyhte birçok ... kaşalara yol açtı. Lâkin Ozidom'un ... terdiği mucip sebepler Alman umun... rargâhınca da tasvip edilince fikir ... edildi. Mesudiye, Çanakkale önünde ... hizmeti görmek üzere, korvet kapta... sıf Beyin kumandasında Boğaza gön... di. Pelengiderya Yedikule sahilinde ... göstermek vazifesile İstanbul kıyıla... demirledi, Asarıtevfikle Tirimüjgând... liçte istirahata terkedildiler.

*
* *

Mesudiye, Çanakkaleye gelip te... rin tam önünde baştan kıçta... mi-liyerek yüzer kale haline geçtiği s... Boğaz sırtlarında büyük harbin en ... safhaları geçiyor. Soğan deresi, ... deresi, ve dah... çok isimsiz de... su yarıkları, to... taki çatlaklar ... küçük kan şelâ... gibi çağlıyorla...

İngiliz, F... deniz kuvvet... en kudretli ve ... dern dretnotla... nizden yağdırd... ateş ve çelik y... rıyle, toprak ... lerde karşı koy... çalışan Türk ... ne cehennem ... ları kopartıyor, ... yelerin üzerinde ... şan tayyareler ...

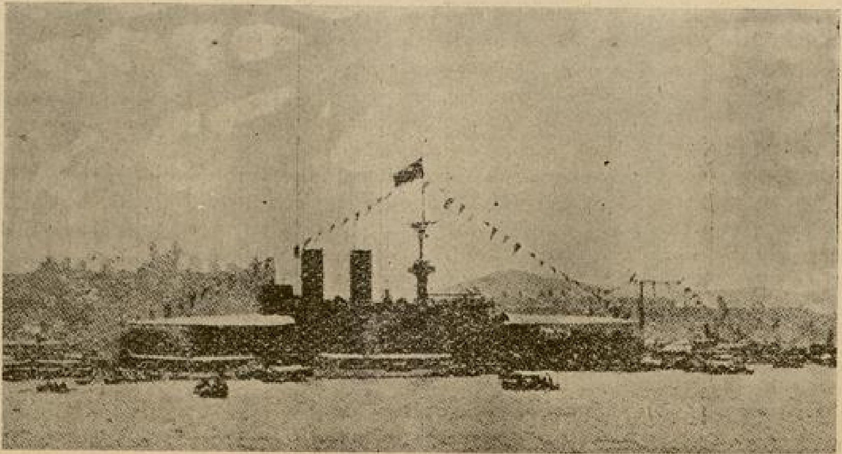

Mesudiye zırhlısı, mukadder akıbetine uğramak üzere, Köprülerden çıkarken...

İstanbul öğretmenleri Alpullu şeker fabrikasında

Arıcılık kursuna devam eden öğrenciler

Öğretmeleriyle tatbikat esnasında

TRAKYADAKİ TERAKKİLERİ YAKINDAN GÖRELİM

130 kişilik bir kafile halinde Edirneye itmiş olan İstanbul muallimleri meslekî etkiklerini yaparak İstanbula avdet etmişerdir.

Muallimlerimizi Edirne istasyonunda rakya Umumî Müfettişi general Kâzım Dirik, kültür müşaviri Celâl Ferdi, Edirne ültür direktörü, muallimler karşılamışlar e doğruca Atatürkün anıdına giderek ir çelenk koymuşlardır.

Yeşillikleri gözleri kamaştıran Edirneıin camilerini, köprülerini, müzelerini gezen nuallimlerimize Meriç gazinosunda geneal Kâzım Dirik tarafından bir ziyafet veilmiş ve Ziraat bahçesinde bir kır eğlencesi apılmıştır.

Muallimlerimiz meslekî tetkiklerle ve ele Eğitmenlerin iş başındaki hayatile ok alâkadar olmuşlerdır.

Trakya Umumî Müfettişi General Kâzım Diriği makamlarında ziyaret eden muallimlerimiz, büyük bir hüsnü kabul görmüşler ve Trakyanın her sahadaki kalkınma faaliyeti etrafında verilen izahatı içli bir alâka ile dinlemişler ve memnun kalmışlardır.

Muallimlerimiz bütün hat boyunda hararetle karşılanmışlar ve uğurlanmışlardır.

Son ayın içinde Edirneye giden dört beş muallim kafilesi ile üniversite ve yüksek mekteplere mensup gruplar ve sportmenler Edirnenin muttarit ve sakin hayatına başka bir canlılık ve yeni bir kaynaşma hızı vermiştir.

Aynı zamanda bu geziler, gezginlere bilgi bakımından da yeni birçok şeyler kazandırdığı gibi iyi ve temiz hatıralar da bırakmıştır.

Muallimlerimiz Edirnede general Kâzım Dirikten gördükleri sevgi ve teveccühten son derecede memnun kalmışlardır.

* * *

1 Ağustosda Edirne Vilâyet fıdanlığında açılmış olan Arıcılık Kursu, mesaisini bitirmiştir.

Edirne, Çanakkale, Tekirdağ ve Kırklareli vilâyetlerinden iştirak eden 25 talebe onbeş gün devam eden bu kursun ders'erini amelî bir şekilde bitirmişlerdir. Talebeler arasında 4 te Bayan vardır.

Peşteye gönderilen ve stajını orada ikmal eden Arıcı ziraatçilerin idaresi altında kurslarını bitiren bu genç talebeler, bulundukları yerlerde Arıcılık bilgisini amelî olarak köylüye göstermeğe başlamışlardır.

Bu suretle Trakya bölgesinde yeni Arıcılık kökleşmeğe yüz tutmuştur.

---

olu koca bombalarını durmadan topçuırın başlarına yağdırıyor, bu arada düşıan tahtelbahirleri de Boğazın mânilerle rülü, mayinlerle örtülü sularından geçıek teşebbüslerini tekrarlıyorlardı.

Mesudiye, serile serpile yaslandığı Nâı sularında bir ikisi akim bırakılan tahılbahir taarruzlarını toplarıyle karşılamak ;in hazır duruyor, yarı vardıya usulile izmette bulunan mürettebat, sadece dikat kesilen gözleriyle sularda bir tahtelbaır izi, [1] bir torp'do eseri araştırmakla akit geçiriyordu...

Halbuki, düşman deniz kuvvetleri amiılı Dürüyek, çok ehemmiyet verdiği enizaltı muharebesinin üçüncü safhasına birkaç İngiliz gemisini Boğazın en tehkeli mıntakalarından geçirtmiş, Marmaraa doğru yola çıkarmıştı... Bunlardan, apiten (Helbrock) ın kumandasındaki BZ mindeki tahtelbahir, Çanakkale sularınan geçerken gözüne iki bacalı, kurşuni oyalı, babahindi gibi şişkin ve azametli avırlı bir Osmanlı harp gemisinin hayali işti.. Helbrock buna dikkatle baktı ve uru, tok bir sesle tiyub başında aleste ekliyen torpidoculara mesafe ve hedef erdi.

— Ateş!

Kumandasını bastırdı.

Düşman tahtelbahirlerinin kovanlarınan fırlıyan 175 şer kiloluk iki iri, boz enkli katil mermi, tıpkı iki Yunus balığı gibi suyun derinliğinde müthiş bir süratle alıverildikleri hedefe doğru bir cehennem arışıyle yola koyuldular.

Helbrock, gözleri preskopunun objektifine çakılı gibi aletin üstüne abanmış, heyecanla, neticeyi beklemeğe başlamıştı.

* * *

Mesudiye süvarisi Vasıf Bey, güverteye çıkarken, sabahın erken saatinde güvertede bir koşuşma, bağrışma, kumanda ve emirlerden doğan bir gürültü duydu. Merdivenleri hızlı adımlarla tırmandı. Üst güverte kapısından dışarı fırlarken karşısına çıkan topçu kaptanı telâşla haykırdı:

— Süvari Bey.. Bir torpito atılmış, üzerimize geliyor.

Topçu kaptanı sözünü tamamlamağa vakit bulmadan kulak tırmalıyan, yürek hoplatan dehşetli bir infilâk yeri, göğü, etrafı sarstı.

Yılların ezici, kahredici meşakkatlerile çoktan gençliğini, yararlığını kaybetmiş olan Mesudiye, bir defa yerinde sarsıldı. Sonra sancak bordasına doğru yaslandı.

Koşuşmalar, bağrışmalar:

— Batıyoruz..

— Terki sefine!..

— Cankurtaranlara koşun!..

Sesleri arasında 4 dakika içinde koca Mesudiye ölmüş bir balık gibi tersine döndü. Karinesi yukarı gelmek üzere suya kapaklandı, ve müthiş bir gürültü ile battı.

* * *

Suyun üstüne dökülen yüzlerce Türk gemicisi, sabahın ilk saatlerindeki infilâkı duyup ta Nâradan vak'a mahalline gelen desteröyerler tarafından devşirildi. Mesudiye mürettebatı neye uğradıklarını bilmiyorlar, anî bir torpito isabetile geminin birdenbire batışına hayret ediyorlardı.

Mesudiyenin, Çanakkaleye gelişinden bir ay sonra batması hakkındaki rapor telsizle Bahriye nezaretine verildi. Ayni zamanda, geminin alt bölmelerinde vazife başında bulunan, bölmelerde kapalı kalan zabitlerin kurtarılması için de vasıta istenildi.

Ertesi gün İstanbuldan gelen hamlaçlarla mücehhez dalgıçlar saatlerce uğraşarak karinede açtıkları deliklerden üç subay çıkardılar. Bunlar, yüzbaşı Hulûsi, yüzbaşı İbrahim ve Eczacı mülâzımıevveli Bedri (Efendiler) di. İki yüzbaşı, iki gün suyun altında, bozuk hava teneffüs etmekten doğan baygınlıktan tedavi sayesinde kurtuldular. Fakat Eczacı mülâzımı Bedri, bütün gayretlere rağmen kendine gelemedi, batan gemiden kurtarıldığı halde dünyaya, hayata gözlerini yumdu.

* * *

Amiral Ozidom'un yersiz bir inadına kurban giden Mesudiye, kendisile birlikte yüzlerce Türk denizcisinin hayatına da mal oldu. Sonradan çıkarılan geminin topları sahilde "Mesudiye" tabyesi ismi ver'len istihkâmda kulanıldılar.

İlk anda bir Türk harp sefinesi batırdığı için fevkalâde takdirnameler alan BZ İngiliz tahtelbahiri süvarisi kapiten Helbrock, İngiliz nişanlarının en yükseklerinden olan Viktorya Kross nişanile taltif edildi.

YARALI KURD'U

OKURKEN

●

Yazan: İBRAHİM HOVİ

●

(Yarım Ay) okuyucularının pek iyi tanıdığı, makale, hikâye, ve romanlarını pek büyük bir zevkle okuduklarına emin olduğum, dostum Ragıp Şevki yine bu mecmuada yepyeni bir romanını tefrika ediyor: Yaralı Kurt..

Nazik ve lûtufkâr dostum için: « Yepyeni bir roman tefrika ediyor! » dedim. Akıllarda çengellenecek olan:

« — Her roman zaten yeni değil midir? » Sorgusuna karşı, cevabım pek basittir:

— Evet, her roman yenidir, fakat yepyeni, orijinal değildir.

*
* *

Yaralı Kurt, çetin mevzulu bir roman. Ve Ragıp Şevki bu çetin, kılçıklı, tehlükeli mevzuu hiç te yadırgamadan, banaliteye düşmeden bütün maharetile işliyerek bize sunuyor. Realist bir görüşün içinde engin ve tatlı bir Santimantalizm çağlatan genç, fakat olgun romancının, bu gündelik hayatta boş vakit geçirmediğini, daimî bir düşünce, müşahede ve toplama heyecanı ile yaşadığını, yine (Yaralı Kurt) ile anlıyoruz.

Ragıp Şevkinin, kahramanlarını canlandırışında güzel bir taktik buldum. Basitten mürekkebe doğru giden bu taktik, romancı karakterinin belki de en birinci vasıflarından sayılabilir. Ancak, kadın ruhunu tahlil etmeğe uğraşırken, düşeceği bazı vartalara işaret edebilirim. Zira asırlardır, öz hüviyetini bir türlü belirtmiyen, kâh Hatice, Afrodit.. kâh Kleopatra, Safo.. kâh Jan Dark, Ofelya, ve nihayet Kurretülayn şeklinde tecelli eden kadın, daha halâ bütün kâinatın esrarı çözülememiş, ilâhî bir muammasıdır. Ve Ragıp Şevkinin (Yaralı Kurd) unda ise kahramanların yalnız biri erkek, sekizi kız ve kadındır. Onun için, değerli dostum ve üstadım, bu romanında, bu bakımdan muvaffak olursa, hiç şüphe yok ki edebiyatımız, Dickens'in Fieldıng, Thackeray'ın yarattığı gibi ayakta duran, canlı reel tiplere sahip olacaktır.

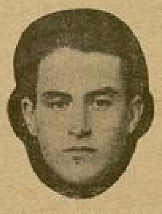

(Yarım Ay) okuyucularının pek iyi tanıdığı, makale, hikâye, ve romanlarını pek büyük bir zevkle okuduklarına emin olduğum, dostum RAGIP ŞEVKİ

> "Yarım Ay„ ın 84 üncü sayısından itibaren tefrikasına başlanan "Yaralı Kurt„ ilk anda okuyucularımız tarafından büyük bir alâka ile karşılandı. Matbaamıza telefonla ve mektupla birçok müracaatlar vaki oldu. Bilhassa genç kız ve kadınların büyük bir ekseriyetini teşkil eden bu meraklılar kafilesinin üzerinde durduğu nokta ve romana başlarken Ragıp Şevkinin yazdığı "Önsöz„ dür.
>
> Burada Ragıp Şevki, Freud nazariyelerine istinaden insanların bütün hareketlerine, aşkın, asıl aşkin hakim olduğunu, kadın ve erkek bu görünmez kudret karşısında boyun eğmiş bulunduklarını, dağlı bir kadınla şehirli bir kadın arasında asıl aşkta hiçbir ayrılık bulunmadığını yazıyor ve romanın erkeğin kahramanı olan Doktor Süleymana, romanın sekiz genç kız ve kadın kahramanının nasıl bir kuvvetin tesiri altında mağlûp olduklarını - kısaca - izah ediyordu.
>
> Bu "Önsöz„ deki bazı iddialardır ki, böyle birçok müracaatların vaki olmasına sebep olmuştur.
>
> « Yaralı Kurd » u bir münekkit gözüyle görebilmek için romanın yazısını değerli muharrir ve münekkitlerimizden İbrahim Hoyiye verdik. İbrahim Hoyi müsveddeleri okudu ve bize bu sayfadaki yazıları yazdı.
>
> İşte bu yazı size « Yaralı Kurd » u bütün manasiyle anlatacaktır.

Yaralı Kurdu okurken, Ragıp Şevkinin Anadoluyu bütün renkleri, güzellikleri ile tanıdığını, sevdiğini ve bu sevgisini b... lerden vücuda getirdiği sanatlı res... bize gösterdiğini anladım. Canlı, ... okurken insanı sıkmıyan, bilâkis ha... sürükliyen üslûbu ile bezeten (... Kurt) da, hasta, anormal, dejener... vetin en derin humması içinde in... cennete ulaşacak kadar hayal âlemi... yüzen, « Asya Don Juanı » Sül... gözümün önünde canlanınca, muhi... « Süleymancıklar » ı hatırladım. ... sıktığım, bir mecliste rastladığım ... insan kuklalarında Ragıp Şevkinin ... bir kudretle çizdiği « Süleyma» nın ... gördüğümü şimdi anlıyorum.

Öyle sanıyorum ki, Ragıp Şevki... dın okuyucuları, Yaralı Kurdun M... Mehpare, Leylâsını, Toros dağların... malık etmiş olan Ayşesini tanıdıkları... isyan edecekler ve:

— Hayır, olamaz.. hiçbir kadın... alçalamaz! Bir erkek ne kadar güz... kavemet edilmiyecek derecede ... olursa olsun, kadınları böyle ânid... edemez, onları iradesiz bırakamaz...

Diye düşüneceklerdir.. belki de... dırlar.. yalnız işin (his) tarafını bı... gede bırakarak, kendimizi realiteye ... cak olursak, ta Habil Kabil zama... beri erkek ve kadında hakim olan ... kuvvetin aşk, veyahut da Ragıp Şe... tezine mihek yaptığı manasiyle «... olduğunu istemiye istemiye, tasdi... mecburiyetinde kalırız...

*
* *

« Yaralı Kurd » u Yarım Ay o... lariyle birlikte okuyup bitirdikten ... Avusturyalı âlim Freud'e hak ve... miyeceğimi bilmiyorum amma, ... romancı dostum Ragıp Şevkiyi, h... tebrik edeceğim. Zira Muharrir, ... Kurd) u ile Türk edebiyatında ... bir çığır açmış bulunuyor; ve bu ... usta üslûbu ile bize iç âlemi... korkunç, fakat o nisbette zevkli k... ürkütmeden, korkutmadan; fakat b... gözile parça parça gösteriyor. ... ezelî ve ebedî senfonisini, mahir ... kestra şefi kudretile bize dinletiyor...

Yaralı Kurdu okuyup bitirdikt... bakalım bu fıkrim değişecek mi?...

Sanmıyorum.

YARALI KURT

RAGIP ŞEVKİ

— Ah, Ayşenin kaçmasını, çırpınmasını, bağırmasını bekledim. Ayşe bağırmadı, çırpınmadı da... kolunu yavaşça beyin boynuna doladı. O zaman...

No. : 3

Evlenmeden evvel bir yıl seviştik. umaları beni evlerinin kapısı önünde eklerdi. Ben geçerken yüzüme kuzu uzu bakardı. Sonra gece olunca da, zim evin bahçesinden ben onların ahçesine atlardım. Koruda, fundalık- r arasında otururduk. Bir gece ona edim ki:

«Artık elim ekmek tutuyor, seni nandan istiyeceğim!»

Sevinçle boynuma sarıldı, beni yağımdan öptü.

Osman başını yavaşça kaldırarak yüime baktı. Gözlerinden yaş akıyordu e çenesi titriyordu.

Ben onun bu halini görmemezlikten elerek devam ettim:

— Dünyada bir tek anasından başka imsesi yoktu. Boynuma sarıldığı zaman ğlamağa başladı. Bana dedi ki: «Ben ksüz bir kızım, dünyada kimsem yok, eni alırsan babam da, ağam da sen lacaksın. Garip olmaktan kurtulacaım!»

Osman halâ ağlıyordu. Fakat tek bir es çıkarmadan, sakin, sessiz, yüzüme akarak ağlıyordu. Yarabbi, bir katilin, evdiği bir kadını öldüren bir adamın özyaşları kadar acı birşey tasavvur demezsiniz. Sevdiğimiz bir insanın anı, vücudundan fışkırdığı dakikadan tibaren, gözyaşı ile bütün ömrümüzce aşar ve biz ölünceye kadar o kanın engini, gözyaşlarımızla beslemeğe çalıırız.

Osman, yanağından aşağı inip çenesinde kalan gözyaşını elinin tersiyle silerken, bitkin ve zavallı bir sesle:

— Benden ne istiyorsun sen efendi! diye mırıldandı.

Omuzlarımı silkerek:

— Hiç! dedim. Senden istediğim birşey yok. Buraya sadece mert bir erkekle konuşmağa geldim. Hem suçlu yalnız sen değilsin ki...

Anlamamış gibi yüzüme baktı.. ağır ağır yanına yaklaşarak dedim ki:

— Ayşeyi yalnız sen vurmadın ki, o da vurdu..

Hızla yerinden sıçrayarak bağırdı:

— Hayır.. Ayşeyi ben vurdum!.

Elimi sükûnetle omuzuna koydum ve yerine oturttum:

— Dinle beni Osman.. ben herşeyi biliyorum, öğrendim. Dün gece sen onunla karşılaştığın zaman aranızda Ayşe de vardı. Sen tabancanı çekince, o da çekti. Çatışmak istediniz, Ayşe aranıza atıldı. Fakat senin de, onun da tabancalarınız patlamıştı. Kurşunlar Ayşeye isabet etti ve Ayşe de yere yuvarlandı..

Osman birdenbire boğuk bir sesle:

— Ben Ayşeyi bilerek vurmadım! diye haykırdı.

Yanına geçip oturdum. Sağ elimi omuzuna atarak mırıldandım:

— O da bilerek vurmadı.. hem Ayşe sana döndü de, yalvarmak istedi.

Osman boğula boğula ağlamağa başlamıştı. Başını elleri arasına almış, ve omuzları çökmüştü. Tıpkı bir çocuk gibi ağlıyor ve arasıra birşeyler mırıldanıyordu. Fakat ne söylediğini bir türlü anlıyamıyordum.

Ağlaması yavaşlayınca dedim ki:

— Ayşe namuslu bir kızdır, bilmeden, öğrenmeden nasıl gözün karardı?

Başını bana doğru çevirdi. Gözleri kıpkırmızı idi. Çatlak dudakları arasından halsiz bir ses çıktı:

— Ayşe namuslu idi ama...

— Evet...

— O kurt, o... O bey onu baştan çıkardı.

Birdenbire gözüm önüne kaymakamın kırmızı, mütebessim yüzü geldi ve sabahleyin bana anlattığı kurt hikâyesini hatırladım.

— Hangi kurt Osman?..

Osman sualimi işitmemiş gibi devam etti:

— Ayşe benim gönlümdü. Bir yıl biz de dere boyunda seviştik, durduk. Geceleri sabaha kadar onların bahçesinde otururduk. Nişanlandığımız gün bana da:

"Garibim, öksüzüm, boynum bükülü. Sen benim babam, ağam olacaksın!" dedi idi. On beş gün evvele kadar Ayşe benim gönlümde idi. Fakat bey çiftliğe geldiği gün Ayşe değişti. Anasının bir ineği vardı. Sabahları südünü sağar, beye götürürdü. Beyin inekleri bir yıl evvel bir hastalıktan ölmüştü. Bey de südünü Ayşelerden alırdı.

Osman bütün bunları anlatırken, ben bu meçhul "bey" in kim olabileceği'ni düşünüyordum. Osmanın hayatı üzerinde, Ayşe ile sevişirken geçirdiği günleri muhtardan öğrenmis ve hepsini de uydurduğum hikâye içine sokarak delikanlının hislerini mağlûp etmiştim. Fakat hâlâ bu üçüncü şahsın kim olduğunu bilmiyordum ve sormaktan da çekiniyordum.

Osman kısık sesiyle anlatmağa devam ediyordu:

— İlk günler birşey anlamadım. Fakat sonra sonra Ayşe bana: "Ehhh, ne istiyorsun?" demeğe başladı. Bu, benim gözümden kaçmadı. Sonra Ayşe sabahları beye süt götürürken âdeta süsleniyordu Başına en yeni yemenisini koyu-

yor, üzerine temiz entariler, bayramlık şalvarını giyiyordu.

Osman kafası içindeki sözlere kelime bulmağa çalışarak kesik kesik söyleniyor, ikide birde derin bir nefes alıyordu:

— Artık kuruntu içime girmişti. Ayşeye kızmıştım, dört gün gidip onu görmedim. Fakat o da beni aramadı. Ben yine beyin namuslu bir insan olduğunu, Ayşenin yanında babalık edeceğini düşünüyordum. Çünkü köy beyin babasından, beyden çok iyilikler gördü. O günlerde işlerim de çoktu. Sık sık kasabaya gidip geliyordum. Ayşeyi bazan unutuyordum. Osman derin bir iç çekişile doğruldu:

— Dün gece kasabadan dönüyordum. Kar dinmişti. Hayvanımı köy dışındaki ahıra bıraktıktan sonra yürüye yürüye eve gelmeğe başladım. Ama, içimde bir sıkıntı vardı. Bütün yol hep Ayşeyi düşünmüş, durmuştum.

Bir köşe başına gelince, Ayşelerin küçük evinin kapısı açıldı ve dışarıya bir kadın gölgesi çıktı. Duvar diplerinden yürüyerek köy dışına doğru koşmağa başladı.

Yüreğim yerinden oynadı sandım. Bu koşan kadın Ayşeye benziyordu. Kafamda bir işkil uyandı ve arkasına düştüm. Karlarda o koşuyor, ben de uzaktan onu kovalayordum. Hiç arkasına bakmadan gide gide beyin çiftliği önüne geldi. Tahta parmaklıklı kapıdan içeri girdi ve sonra evin kapısında kayboldu.

Bilmezsin bey, yüreğim kan ağlıyordu. Bütün damarlarım donmuştu, olduğum yerde hiç oynaşamıyordum. Kafam yanıyor, gönlüm yanıyor, kanım yanıyordu. Ne yapacağımı bilmeden öylece yarım saat orada mıhlı kaldım. Neden sonra çiftliğin kapısı açıldı ve Ayşe başında yemenisi uçarak dışarı fırladı. Arkasından da bey geliyordu. Tahta parmaklı kapıyı açıp dışarı çıkarken Ayşenin ayağı yere takıldı ve düştü.

Ayşe ay ışığında beni görünce: "Osman!„ diye bağırdı. Ben yavaş yavaş üzerlerine yürümeğe başladım.

Bey ardından koştu: "Gördün mü ... maz, dedi. Kaçacak ne vardı?. Bir ... acıdı mı?„ Ayşeyi yerden kaldırdı ... şe: "acımadı.. acımadı!" dedi.

Osmanın sesi gittikçe boğuklaş... âdeta anlaşılmaz hale geliyordu:

— Bey Ayşeyi omuzlarından ... rak: "Benden niçin kaçıyorsun!„ ... Ayşe cevap vermedi. Bey ellerini ... dırdı, Ayşenin başından tuttu: "... seni seviyorum Ayşe..„ dedi. So... ğildi, Ayşenin başı ile kendi başı ... leşti.

Osman elini kaldırıp dizi üs... koydu:

— Ah, Ayşenin kaçmasını, çır... masını, bağırmasını bekledim. Ayşe ... ğırmadı, çırpınmadı da... kolunu ya... ça beyin boynuna doladı. O zam... kanım taştı. Elimi tabancama at... «Çek elini kahbe!» diye bağır... ikisi de birdenbire ayrıldılar. Ay... ışığında beni görünce: Osman! ... ye bağırdı. Ben yavaş yavaş üzerle... yürümeğe başladım. Bey de elini ... cebine attı ve bir tabanca çık... «Yaklaşma..» diye bağırdı. Kudu... gibiydim. Ayşe, birazilerde kork... bana bakıyordu. Ben ağır ağır y... yordum ve gözlerimi beyden ayırm... dum. Bey yeniden: "Yaklaşma, ... ederim!„ diye bağırdı. Ben: "İ... de kurşunlıyacağım!„ dedim. B... elindeki tabanca birdenbire pa... Ayşe: «Osman, dur!» diye ba... üzerime koşarken, ben de tabanca... el ateşledim. Ayşe birdenbire! «... man.. Osman!» diye bağırarak kıv... dı, ayakları büküldü ve karlara dü... Kulaklarımda hâlâ kurşun sesleri v... Beyin de yere yuvarlandığını gör... gözlerim karardı, kaçmak istedim, ... larım dolandı, Ayşenin yanına çök... Ayşe hâlâ yaşıyordu. Gözlerini aç... bana: «Osman!» diye seslendi. ... rine eğildim. Kısık bir sesle: «... kaçır, beni ondan kaçır, buradan ... çır...» diye inledi. Ne yaptığımı bil... den Ayşeyi kucağıma aldım ve ko... ğa başladım. yarı yolda birden ... Ayşenin sol eli aşağıya düştü ve ... kolumdan sarkıverdi. Durup bak... gözleri açıktı ve göğe bakıyordu.

Ah, ah... bilmezsin efendi, bil... sin...

Osmanı yeniden bir hıçkırık ... ve yeniden ağlamağa başladı. Ağla... kesik kesik mırıldanıyordu:

— O kurt o... Ayşenin canına ... dı. Benim gönlüme kıydı.. onu bul... öldüreceğim..

— Peki Osman, dedim.. bey... iyice tanıyor musun?.

Yüzüme yaşlı gözlerle ve hay... baktı:

— Tanımaz olur muyum, her yıl yaz-
çifliğe gelir..
— Her yaz mı? Fakat şimdi kış..
— Yalnız bu kış geldi. Biz de buna
ık.
— Çiflikte başka adam var mı?.
— Bir ihtiyar kâhya ile bir ihtiyar
ın, bir de uşak var.
— Beyin babası çoktan öldü değil mi?
— Ben askere gittiğim gün öldü
— Bey kaç gündür çiflikte?.
— Onbeş gün..
— Misafirleri, filân geldiği oldu mu?
— Hayır..
— Şehirde onu tanıyan var mı?
— Herkes tanır..

Gittiçe asabileşiyorum. « Bey » in
ini Osmanın ağzından alamamak,
i sinirlendiriyordu. Osmanı söylet-
muvaffakiyeti yanında, bu ikinci
lin ismini öğrenememem herşeyi
bat ediyordu:

— Bey için çok çapkınmış diyorlar
nan, doğru mu?.

Osman hiddetle başını salladı:

— Bu lâfı ben çocukluğumdanberi
ardım, anam bile köy kadınlarına:
üleyman beye görünmeyin, günaha
rsiniz „ diyordu.

Birdenbire heyecanla doğrularak
nanın yüzüne baktım. Hayretten
ım bir karış açılmıştı:

— Süleyman bey mi? Doktor Sü-
man... Ayşeyi arkasından vuran o
? diye bağırdım. Osman ne söyle-
mi, niçin bağırdığımı anlamadan
retle bana bakıyordu.

— 4 —

Jandarma kumandanı ile müddei-
umî muavininin akşamladığı eve gir-
im zaman ikisini de tavla başında bul-
n. Salim çavuş odanın kapısı önünde
muş, bana bir zarf uzatıyordu:

— Bunu Süleyman beyin uşağı ge-
li, size verilecekmiş! dedi. Zavallı
tor Süleyman.. seneler var ki, onu
memiştim. Tıbbiyeyi beraber bitir-
imiz zaman o Avrupaya, ben de fakir-
ten Anadolunun bir köşesine atıldık.
adan tam onbeş yıl geçti. Doktorun
lece bizim kasaba civarında babadan
ma bir çifliği olduğunu işitmiştim.
ten kasabava geleli ben henüz bir
e olmadı. Geçen yaz, köylüler onun
mesini bekledikleri halde doktor Sü-
man görünmemişti.

Bir defa bir mektubunu aldım ve
abını yazdım: Bana, benim kasaba-
hükûmet doktoru olduğumu işitti-
i, buna çok sevindiğini, çifliği civa-
daki köylülere ihtimam etmemi ya-
or, birçok neşeli kadın hikâyeleri
atıyordu.

Tıbbiyede iken onun kadın macera-larını duymayan kalmamıştı. Çocuklar ona « Asyalı Donjuan » ismini takmışlardı. Güzel ve erkek bir yüzü, harikulâde güzel, simsiyah ve parlak gözleri vardı. Birkaç defa beraber gezdiğimiz günlerde, hiçbir kadının onun gözlerinden kurtulamadığını gözlerimle görmüştüm..

Birçok kadın hikâyelerini anlatırlardı. Barlarda, gazinolarda bir kıral gibi yaşardı. Babasının bol parasıyle perçimlediği maceraları arasında, Asyalı Don Juanın en şayanı hayret tarafı, derslerindeki muvaffakıyeti idi. Ne zaman çalışır, nasıl çalışır bilmezdik.. bazı sabahlar gözleri şiş şiş Fakülteye gelirdi. Omuzlarında, saçları arasında konfetiler bulurduk. O gecesini ya bir baloda, yahutta bir barda geçirmiştir. Derse girdiği zaman herşeyden sıyrılır ve profesörün takririni dikkatle dinler. Ancak beşer, altışar satırlık notlar tutardı.

Ve sonra imtihanlarında en parlak muvaffakiyetle fakülteyi o bitirirdi. Birçok arkadaşlarımız için « iltimas » kelimesi kullanıldığı halde, ona toz kondurulmazdı. Hafızasının kuvveti sayesinde kitap yüzü açmağa bile lüzum görmezdi. Dünyada onun kadar temiz, mert, iyi kalpli bir adam tasavvur edemem.

İyi bir zar attığı kahkahasından belli olan Jandarma kumandanı, başını çevirmeden seslendi:

— Enver bey, şimdi bitiyor, kusura bakma... İşte bir kapı daha....

Mektubu asabî parmaklarla yırttım ve içinden çıkan kâğıtta, Doktor Süleymanın o hiç unutmadığım yazısıyle karşılaştım:

« Enver,

« Sana muhtacım: Arkadaşlığına ve ilmine.. yaralıyım.. belki de öleceğim. Fakat herhalde seni kanundan evvel görmek istiyorum. »

Müddeiumumî muavini, gözlerini tavladaki pullardan ayırmadan seslendi:

— Enver bey, senin delikanlıdan ne haber?

— Daha konuşmadım..

— Amma yaptın be birader, şimdiye kadar nerede idin?.

Elimdeki mektubu cebime koyarken:

— Bu gece buradayız, dedim. İsterseniz siz Osmanı alıp kasabaya gidin?.

Jandarma kumandanı hayretle başını kaldırdı:

— Gidelim mi? Hani üçüncü şahıs.. yani ikinci katil nerede?

— Ben, Osmanın ağzından bunu öğrenebileceğimi sanmıştım..

Yalan söyliyordum ve yüzüm kıpkırmızı kesilmişti. Eğer jandarma kumandanı da, müddeiumumî muavini de başlarını tavladan kaldırmış olsaydılar, mutlaka yüzümdeki gayri tabiî çizgilere şaşacaklardı.

— Kalacak mısınız? Yoksa kasabaya gidiyor musunuz?.

Müddeiumumî muavini:

— Sabahı burada etmekten başka çare yok. Yollar şimdi kimbilir ne fenadır? Hem tam tahkikatı yapmadık. Kalalım!. dedi.

— O halde siz oturun, ben yakın köylerdeki bir hastaya kadar gidip geleceğim Geldikten sonra da Osmanı bir daha sorguya çekeriz!..

Jandarma kumandanı avucu içindeki zarları asabî asabî sallıyarak:

— Söylemez birader, birşey söylemez Tahta gibi herif... dedi.

Dışarı çıktığım zaman alnımdan terler akıyordu. Hayatımda ikinci yalanı söyliyordum. Birinci yalanım Umumî harpte vesika ile ekmek alırken vâki olmuştu. İçi, süpürge tohumları ve kireç parçaları ile dolu ekmeği alıp küçük setremin altına sakladığım zaman, fırındaki memur sormuştu:

— Sana ekmeğini verdim mi?.

Dudaklarım arasından gayri ihtiyarî bir:

— Hayır! çıktı ve yüzüm tıpkı bu akşamki gibi kıpkırmızı kesildi. Fakat bu yalanım bana sevinç ve bir somun fazla ekmek kazandırmıştı. Şimdi..,

Yürürken düşünüyordum:

Doktor Süleymanın katil olduğunu niçin haber vermiyorum? Osmanın anlattıklarını neden müddeiumumî muaviniyle yüzbaşıya anlatamadım... Ah, insanlar hiçbir vakit adaletin hükümleri karşısında dürüst olamıyorlar..

Doktor Süleymanın çifliği köyden uzakta değildi. Gecenin karanlığında ta ileride, karlar arasında çifliğin pencerelerinde ışıklar görünüyordu.

Fosforlu saatime baktığım zaman ayaklarımı biraz daha açtım. Yatsı yaklaşıyordu ve belki de doktor Süleyman aldığı kurşun yarasıyle ölmek üzeredir.

Ah, bu çocuk, aradan yıllar geçmesine, ikimizin de yaşlanmamıza rağmen halâ o çapkın, Asyalı Don Juan olarak kalmıştı. Belki de, kadınlardan kurtulmak için İstanbulu terkedip kış ortası buraya gelmişti. Fakat onun kanı daima kaynamağa, daima genç kalmağa ve bir kadın kanıyle kaynaşmağa mahkûmdu.

Çiftliğin tahtaperdeli kapısı önüne gelince durdum ve gözlerim yere saplandı. Bir gece evvelki sahne gözümün önünde bir anda canlandı.

Osman elindeki tabancayı ateşliyor, Ayşe koşarken doktor Süleymanın da tabancası patlıyor.

— Arkası var —

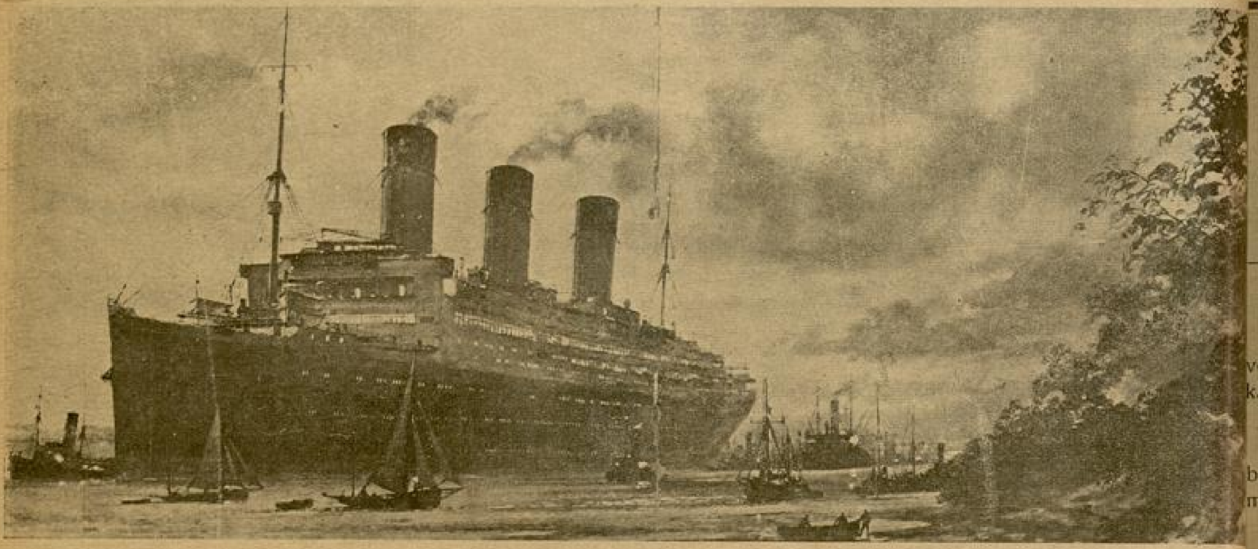

İstanbul boğazında bir İngiliz seyyah vapuru

TURİZM
VE
PROPAGANDA

●

KADRİ OĞUZ

●

Bizde son zamana kadar turizm, mektep talebesinin millî bayram günlerimizde geçit resimlerine izci elbiseleriyle iştirak etmelerine münhasır kalıyordu. Yani turizm, fiilî sahada tatbikine hiçbir suretle imkân olmıyan mühim ve hayatî bir iş olmaktan sıyrılarak şekil ve gösterişe bürünüyordu. Bir nevi gösteri mahiyetinde olan bu hareketin «turizm» le en uzak bir ilgisi görülemiyeceği tabiîdir.

Turizme doğru ilk adımı atan «Turing ve Otomobil Klübü» ne gelince: Filhakika teşekkül binbir imkânsızlıklar içinde doğmuş olmasına rağmen - senelik faaliyet raporlarında da görüldüğü veçhile - son birkaç yıl içinde bir hayli faaliyet göstermeğe muvaffak olmuştur. Ancak turizm ne o ve ne de budur.

Son zamanda ehemmiyetle ele alındığını sevinç duyarak gördüğümüz turizmi bir kül halinde tetkik edecek olursak, bunun bir memleketin muhtelif sahalardaki yükselişi ile ilgisi, hayatî bir memleket işi olduğu kendiliğinden meydana çıkar. Bunun için bizde yeni başlıyan, daha doğrusu başlamak üzere bulunan bu hareket üzerinde fazlaca durmak, herşeyden önce turizm fikir ve gayesini yaymağa çalışmak ve ayni zamanda esaslı tetkik ve çalışmaların mahsülü olan güzel, pratik ve memleketin içtimaî, iktisadî ve coğrafî şartlarına uygun - zengin demiyorum - tatbiki kabil bir proğram hazırlamak lâzımdır.

Böyle bir proğram, yukarıda da kaydettiğim gibi, zengin bir proğram olmıyabilir. Çünkü olsa da daha ilk adımda tatbikine imkân hasıl olmaz. Binaenaleyh her işte olduğu gibi yeni giriştiğimiz bu harekette de, memleketin hayat şartlarını gözönünde bulundurmak mecburiyetindeyiz. Zira turizm bir memleketin bütün iş ve hareket kollarıyla ilgili bir mefhumdur ve bunlarla atbaşı tutulduğu takdirde faydalıdır.

Turizmin ne kadar derin bir mana ve ehemmiyet ifade ettiğini kısaca tebarüz ettirmek için ilk ağızda hatıra gelen birkaç maddeyi gözden geçirelim:

1 — Turizm başlıbaşına bir gençlik işidir.

2 — Turizm bir bilgi ve teknik işidir.

3 — Turizm içtimaî bir iştir.

4 — Turizm iktisadî bir iştir.

5 — Turizm bir kültür işidir.

6 — Turizm bir bayındırlık işidir.

7 — Turizm bir sağlık işidir.

8 — Ve nihayet turizm bir propaganda işidir.

Saydıklarımın hepsinden önce iç ve dış turizmi ve bunlarla ilgili işleri toplu bir halde ele almak, sonra da herbiri ayrı ayrı birer mevzuu teşkil eden diğer maddeler üzerinde durmak lâzım geldiği halde, turizmin propagandayla olan sıkı bağlantısını gözönünde bulundurarak ön plâna almayı zarurî buluyorum. Çünkü salâhiyettar olduğu kadar da vukuflu bir büro olduğu şüphesiz bulunan İktisat Vekâleti Turizm bürosunun hazırla[...] olduğu üç yıllık turizm proğramınd[...] şeyden önce propaganda işinin [...] itibara alınacağına veya alınması ic[...]ğine kaniim.

Propagandanın, harp sonu dü[...] saran en kuvvetli bir vasıta old[...] kimse inkâr edemez. Hele yeni r[...] kurmuş bazı devletlerde başlıbaşın[...] paganda nazırlıklarının ihdas edi[...] yaşatılışı, çok defa harple veya [...] siyasî mücadelelerle halledilecek d[...] tek başına halleden propagandan[...] memleket için ne zarurî ve ne hay[...] vasıta olduğunu tebarüz ettirmeğe k[...]

Halbuki harp sonu dünyasınd[...] bakımdan en çok propagandaya [...] bir memleket varsa o da Türk[...] İtiraf etmeliyiz ki bu baş döndüren [...]lâplar ülkesinde siyasî zaferlerimi[...] tesna tutulacak olursa, bazı neşir [...]larından başka propaganda namına [...] hemen hiç birşey yapmış değilizd[...] son yıllarda bütün dünyaca malûm [...] zaferlerimiz ayni zamanda memleke[...] propaganda rolünü de oynamışlard[...]

Henüz propaganda vasıta ve t[...] noksan olan bir memlekette ise, en [...] propaganda rolünü dış turizme [...] ehemmiyetle mütenasip, biran önce [...] icabeden tedbirlerin oynıyacağın[...] yoktur. Dünyanın muhtelif yerl[...] memleketimize celbedeceğimiz sey[...] davamız için, rejimimiz için, inkılâp[...] için ve bir tek sözle memleketim[...] en iyi propagandayı yapabilirler.

Fakat madalyonun ters taraf[...] gözönünde bulundurmak mecburiy[...]yiz. Zira turist, gezdiği yerlerde ne [...] onu anlatır ve farkında olmad[...] propaganda eder. Bize gelen tur[...]

Söyliyen Kalbimdir :

Yazan : TEVFİK TANYOLAÇ

— En büyük ıstırap nedir?
— Her ıstırap en büyüktür.
— En büyük ıstırap nedir?
— Kafa gönül arkadaşı bulamamak ve yaratmamak. Veyahut kafa gönül arkadaşının eliyle menfi diye yaralanmak.
— En büyük ıstırap nedir?.
— Ayrı iki kutup olan karı kocanın bir arada yaşaması ve mesudum diye maskelenmesi.
— ?.
— Gençliğin ihtiyarlıkla; kahkahanın hıçkırık gibi ağır bir faizle ödenmesi.
— ?.
— Hudutsuz bir aşkı bilmiyen ve buna tahammül etmiyen bir et parçasını kalp diye taşımak.
— ?.
— Yaşamanın yanmak ve aydınlanmak olduğunu bildiği halde, ne yanmak, ne de aydınlanmak veya yumruk kadar bir fenerin isli dört camı arasında tükenmek.
— En büyük ıstırap nedir?.
— Dağ havasının temizliğini ciğerlerinde; ufukların hasretini gözlerinde taşıdığı halde uçurumda sürünmek. Bileklerinde zincir, mesafeleri yenen kanatlardan bahsetmek.. Bir benlik sahibiyken girdiği kalbe uyan bir mayie benzemek..
— ?.
— Bütün bu sıfır sıfırlar içinde sıfır olduğunu ve kalacağını bilmek.
— ?.
— Yeter, yeter artık!

Yeter diye haykıran, keskin taşlar üzerinde çırpınan kalpti.

Akıl, boyuna soruyor. Ve yine kendi sorularının karşılığını, kekeliyerek veriyordu.

Kalp haykırdı :

— Kafamı ne karıştırıyorsun, gel bana yardım et. Çiçeklerime bak. Ne güzel.

Akıl, yüzünü buruşturup, her zaman gözlerinden eksilmiyen şüphe ile sordu :

— Bunlar mı?. Bu kırmızı lekeler mi çicek?.
— Kokularını duymuyor musun?.
— Bunlar senin kanındır.

Kalp, rüyalı gözlerle cevap verdi :

— Çocuk! Sen birşey görmüyor musun? Yanıma sokul!. Bak, en önde gidiyor. Kar, bora!. O yalnız gidiyor. değil mi?. Saçlarının uçuştuğunu görüyor musun dalga dalga.. Başında kırmızı bir bere var. Karlar, beyaz bir dantel işliyor beresinde. Buğulu bir lâleye benzemiyor mu?.

O geçerken serviler, nasıl devriliyor.. Ölümü söyliyen herşey nasıl secde ediyor.. Ayaklarının bastığı yerlere bak!. Güneş doğuyor.. Her ayak izinde bir ufuk ve bir güneş var. Eller ona nasıl uzanıyor biraz aydınlık diye...

Güneşlere bak!

— Onlar senin ezilen varlığından birer parçadır.

— Hayır, ben güneşler yaratan bir kalp olsaydım, onu saran karların hepsini bahar çiçeği yapardım. Fakat, onlar kar değil, bahar çiçeğidir, bak!. Uluyan fırtına değildir artık.. Baharı ve hayatın perisini selâmlıyorlar!. Gel, ona yetişelim!. Bu müzik onun sesidir, ben, gidiyorum, sen istersen kal ve düşüncelerine dal!. Benimle gelmezsen, hep o korkunç sorularının acı cevaplarını tekrarlıyacaksın..

ıerelerde kaldıkları, ne kadar kaldıkları, ne kadar harcadıkları ve ne gibi intibaarla ayrıldıkları ise hepimizin malûmudur. Sık sık şikâyet eder dururlar :

«— Turistler geldikleri vapurlarda kalıyor, orada yiyor, içiyor ve memleketimizde para bırakmıyorlar »

Doğru, fakat bu, gelen seyyahların memleketimizde iyi, ucuz otel, iyi servis, modern koafor, ucuz ve güzel eğlence yerleri bulunamadığı hakkında gine turistler ve bazı seyahat acentaları tarafından yapılan propagandaların neticesi olarak hareket etmedikleri ne malûm?!

Ve biz, sırf bu yüzden hakikaten memleketimize gelen seyyahlardan istifade edemiyoruz. Yalnız istifade edemesek birşey değil. Fakat turistlerin en çok uğrak yeri olan İstanbulun bugünkü hali ile fena bir propagandaya gine kendimiz sebebiyet vermiş oluyoruz İstanbula gelen seyyahlar, şehrin bakımsızlığına bakarak ve İstanbulun, Türkiyenin en büyük şehri olduğunu gözönünde bulundurarak, yaptığımız büyük inkılaplara inanmak şöyle dursun geriliğimize hükmediyor ve memleketimiz hakkında böyle yersiz ve yanlış kanaatler edinerek ayrılıyorlar.

Bu tarzda bir ziyaret ve ayrılışın ise bize ne maddî ve ne de manevî bir kazanç temin etmiyeceği aşikârdır.

Binaenaleyh Edirne, İstanbul, Bursa.. gibi şehirlerimizin vakit kaybetmeden çehrelerini değiştirmek, hayat şartlarını değiştirmek, turizme kolaylık, ucuzluk, eğlence ve istirahat imkânlarını hazırlamak lâzımdır. Hele şehirlerimizin temizlik ve güzelleştirme gibi az parayla meydana gelecek işleri bütün tedbirlerin başına almak zarurîdir.

Uzağa gitmeğe ve uzun misallere saplanıp kalmağa lüzum yoktur. İstanbulun birinci derecedeki ana caddelerinden herbiri sahiplerine 100-500 lira kira getiren sıvaları dökük, yıllarca badana yüzü görmemiş binaları ufaktefek tamirlerle ve rengi belediye tarafından tayin edilecek badanayla güzelleştirmek; pratik, parasız tedbirlerden biri ve memlekette belediyelerimizin parasızca yapabilecekleri ve yaptırabilecekleri bir sürü işler olduğunun en canlı bir örneği sayılabilir.

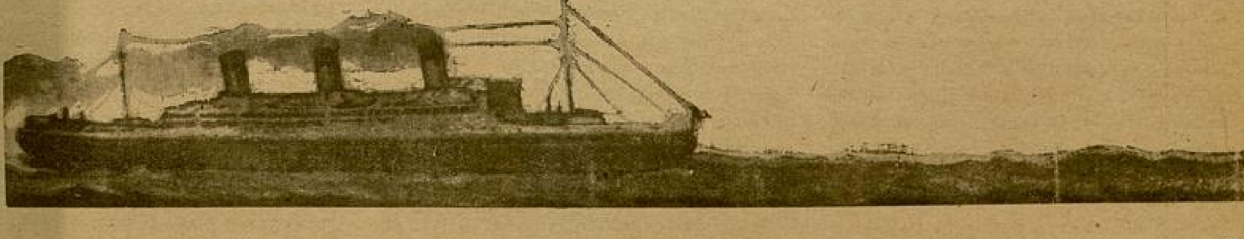

Dr. OPERATÖR BAYAN NADİRE ANLATIYOR...

●

Yazan : TEVFİK PARS

●

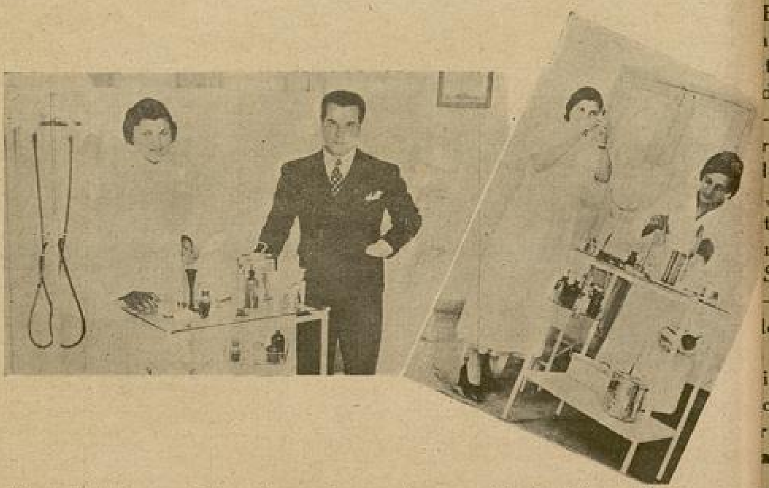

Birçok aletlerin arasında karşı karşıya durmuş, konuşuyorduk. Ilk süzü şu oldu:
— Ben, öyle her gazeteci ile anlaşamam. Fakat sizinle anlaşacağımı zannediyorum. İçime ö

— 1 —

Dün, bayan doktorlarımızdan Nadirenin Nuruosmaniyedeki muayenehanesine uğradım.

Kapıya çıkan esmer bir bayan, bizi küçük, sade döşeli bir odaya aldı.

Burası, herhalde muayeneye gelen hastaların bekleme odası idi.

Diğer bir odadan gelen :

— Aman! Ah! Of!

Seslerine bakılacak olursa, herhalde Bayan Dotor bir hastasıyle meşguldü

Şu sırada kendisile görüşmemizin imkânı olmıyacağını anlamış fakat yine esmer bayanla kartvizitimi içeri yollamıştım.

***

Biraz sonra aynı bayan dışarı çıktı. Yüzünde özür diliyeceğe benzer bir mana taşıyordu.

Tahminimde aldanmamışım.

Boynunu bükerek :

— Doktor, çok fazle meşgul, dedi. Yarın saat ikide teşrif etmenizi rica ediyor.

Ben de ona boynumu bükerek :

—Hay hay! dedim, yarın rahatsız ederiz.

***

Ertesi günü, aynı kapının zilini çaldım. Kapıyı bize yine aynı bayan açtı, aynı odaya aldı.

Fotoğrafçı ile bu küçücük yerde burun buruna oturup birkaç dakika «Ya sabur!» çektik.

Biraz sonra, yan taraftaki camekânlı kapı açıldı.

Kumral saçlı, otuz otuz iki yaşlarında bir bayan, adetâ içeri girmeğe korkuyor gibi kapı aralığında duruyor, yüzümüze bakıyordu.

Üzerindeki sakız gibi beyaz gömleğinden Bayan Doktor olduğunu tahmin etmiş, yerimden kalkarak kendimi takdim etmiştim. Ve mana veremediğim bir tereddütle :

— Buyurunuz! diyerek bizi içeriki odaya aldı.

***

Birçok aletlerin arasında karşı karşıya durmuş konuşuyorduk. İlk sözü şu oldu :

— Ben, öyle her gazeteci ile anlaşamam Fakat sizinle anlaşacağımı zannediyorum. İçime öyle geldi.

— !.

Güldüm...

Öteden beriden görüştükten sonra, bir sual sormak istedim :

— Yoo... olmaz! diyerek ayağa kalktı.

— Hani, dedim, anlaşacağımızı söylemiştiniz?

— Hayır, hayır! dedi, galiba sizinle de anlaşamıyacağız. Gazetecilerin suallerine, hazırlanmadan cevaplar verdiğim için başıma birçok şeyler geldi. Yine «Etibba odası» ile çatışmağa vaktim yok.

Eliyle saçlarını düzeltti :

— Biliyor musunuz? Dedi, ben çok samimî bir kimseyim. Bana sorulan herhangi bir suale, o anda içimde duyduğum bir hisle cevap veririm. Halbuki bu, bizim meslekte çok fena karşılanıyor. Bunun için, siz suallerinizi bana bir kâğıda yazarak bırakınız. Ben, onların cevaplarını salim bir kafa ile size hazırlıyayım.

— Yoo, dedim. Bayan doktor, işte bu olmadı. İsterseniz birinci suali bırakalım İkinciye cevap veriniz!

— İkinci sualiniz nedir? dedi.

— Merak etmeyin, Herhalde sizi uzun boylu düşündürecek bir sual değil.

— Nedir? Meselâ.. dedi.

— Meselâ, Mesleğinizin bayanlar için zor olan taraflarından kısaca bahsedemez misiniz?

Gözlerini bir noktaya dikti. Birkaç saniye düşündü :

— Bir dakika!

Diyerek, ayağa kalktı. Yan odaya girdi.

***

Elinde bir sigara paketi il içeri keldi.

Bir sigara bana ikram etti, b da kendi ağzına aldı. Yanımdaki leye oturdu..

Sol dirseğini masanın beyaz lar üzerine dayadı, bir bacağını cağının üstüne attı, ağzındaki bir nefes çekti.

Üflediği dumanın halkalarını derken :

— Biliyor musunuz?

Diye söze başladı,

— Doktorlukta, fizikî kuvv meti yoktur. Burada kafa ve oynar. Bu meslekte kadınla erkek hiçbir fark mevzuubahs olamaz!

— Öyle ama! «Sağlam dima vücutta bulunur.» derler. Fizik dınlardan kuvvetli olan erkekler ğen de onlara üstün olacakları a gelmiyor mu?

— Hiçbir zaman...

Dedi, ve kafasında buna arıyormuş gibi gözlerini bir dikti, düşündü... Gülerek ilâve e

— Bugün yüksek tahsil gö zaif bir kız, Çoban Mehmedi pa döndürür.

«E.. Çoban duymasın ama, vermek lâzım.»

— Peki bayan doktor, me ümit ettiğiniz şeyleri bulabiliyor

— Evet. Meselâ ben, mesleğ «para» ve ne de «şöhret» bek tedavim altında bulunan hastalar bulduklarını görerek duyacağım nim için kâfidir, diyordum. Ve bu şeyi mesleğimde fazlasıyle bulab

— Ev işlerile alâkanızın derecesi nedir? Birdenbire kaşları çatıldı Gözlerinde ıf bir mana parladı Halinden bayan torun bu suale sinirlendği anlaşılıdu.

— Ne demek? Dedi. Evimdeki bütün ri ben görürüm. Ben olmazsam, evde lönmez. Hizmetçinin bir iş yapması , onun o işi bilmesi lâzımdır. Bu seten bütün işler benim nezaretim altında ılır.

Sigarasının külünü silkeledi, devam etti:

— Daha doğrusu, dahiliye nazırlığı mı ler ona? İşte o vazifeyi yaparım. Ken bilfiil çalışmam. Fakat bütün idare im üzerimdedir. Sabahleyin, saat dodan on ikiye kadar ev işlerile meşgul rum. Meselâ, çamaşır ne zaman yıkaak? Yemek ne pişirilecek? Sokaktan den kaybolur. Halbuki onun hastalığının seyrini takip etmek lâzımdır. Ben, kendi tedavim altında bulunan hastaların şifa bulmasından zevk duyarım. Reçete alıp giden hastalar, kendi kendilerini tedaviye kalkarlar ve yapamazlar. Yahut ihmal ederler. İşte bunlar beni düşündürür, hattâ üzer. Sonra bizim hastalarımız günde üç kaşık ilâç alarak, hazırlanmış hapları yutarak tedavi olamazlar.

. . . .

— Şayet doktor olmasaydınız, kendinize hangi mesleği intihap ederdiniz?

— Bu hususta hiçbir fikrim yok. Hayat cereyanı ne ise, insan oraya sürükleniyor. Maamafih bugünkü halde mesleğimi çok seviyorum. Ondan başka düşündüğüm ve yahut olmasını istediğim hiç birşey yoktur.

. . . .

lira verir, çocuğunuza bir hizmetçi veyahut bir dadı tutabilirsiniz. Fakat gündelik nafakasını zor çıkaran ameleler, işçiler, az ücretli hizmetlerde çalışanlar için çocuk doğurmak, başlarına püsküllü belâ almak gibi olmaz mı?

O, ne söylemek istediğimi anlamamış gibi kaşlarını kaldırarak :

— Niçin? dedi.

— Çünkü, dedim. Onlar dışarıda hayatlarını kazanırken aynı zamanda çocuklarına bakmak, hattâ ev işlerini de yapmak mecburiyetindedirler.

Doktor bayan, yine kendi fikrini müdafaa etti :

— Hayır! dedi. Kadın, dışarıda hayatını kazanırken anne de olabilir. Yeter ki cemiyet onu korusun. «Sütdamlaları, Çocuk beşikleri» namı altında evler yaparak

— Tabiî, tabiî... Hem çocuk yapmalı, anne olmalı, hem de hayatını kazanmalıdır. Meslek sahibi bir kadın hayatını kazanırken aynı zamanda anne de olabilir.

Maamafih bugünkü halde mesleğimi çok seviyorum. Ondan başka düşündüğüm veyahut olmasını istediğim hiç birşey yoktur.

alınacak? Bunları hep ben düşünürüm. cama sorarım : «Bu gün canınız ne yor?»

Kendi lâfını tasdik eder gibi kaşlarını dırdı :

— Tabiî değil mi ya!

Diye ilâve ederek güldü...

— Mesleğinizin en çok hoşunuza giden afı neresidir?

— Ne bileyim.. Hasta tedavi etmek, ği, ama muayene değil, tedavi.

İçimden, acaba sebebi şu olmasın diye şündüm :

«Tabiî, hastayı muayene değil tedaBirinden aldığın üç lira ile kalacak, üründen kimbilir ne kazanacaksın!»

O, içimden söylediklerimi duymuş gibi:

— Bunu, dedi, kazanç meselesini naitibara alarak söylemiyorum. Hastayı ayene ettikten sonra reçetesini yazıp ıvermek benim hiç hoşuma gitmez. ınkü hasta, reçetesini alıp gider, göz-

— Sizce kadın, anne olarak kalmalı mı? Yoksa erkekler gibi hayata atılmalı mıdır?

Bu sualin onu biraz düşündüreceğini tahmin etmiştim. Halbuki o, düğmeye basar basmaz işliyen bir makine gibi, kelimelerin sonu ağzımdan çıkar çıkmaz cevabını vermeğe başladı :

— Tabiî, tabiî.. Hem çocuk yapmalı, anne olmalı, hem de hayatını kazanmalıdır. Meslek sahibi bir kadın hayatını kazanırken aynı zamanda anne de olabilir.

— Demek kadın için her ikisini de yapmak...

O, ağzımdan çıkan cümlenin sonunu :

— Mümkündür, diye tamamladı.

— Yalnız unutmayınız ki, dedim. Her çalışan kadın, sizin gibi fazla kazanç temin eden bir meslek sahibi olamaz. Bu, çok para kazanan meslek sahibi bayanlar için belki mümkündür. Nihayet ayda otuz

onlara hizmet etsin. Onlara sosyal yardımlarda bulunsun.

Okuyucularımıza Bir Tebşir :

(Yarım Ay) ve (Resimli Ay), memleketimizin çok tanınmış ve sevilmiş yazıcılarından :

Bay Ömer Rıza Doğrulun;
Bay Burhan Feleğin;
Bay İbrahim Hakkı Konyalının;
Bay Naci Sadullahın
Bay Sait Keslerin

Tahrir yardımını temin etmiştir. Gelecek sayılarımızdan itibaren sayın arkadaşlarımızın güzel yazılarını okuyacaksınız.

Küçük, yuvarlak bir masada yanyana oturuyorlardı. Önlerindeki bira bardaklarının köpükleri yavaş yavaş sönüyor, onlar muhitlerini, dört yanlarındaki kalabalığı unutmuş, birbirlerinin gözleri içine bakıyorlardı.

Hikâye :

YASEMİNLER

YAZAN: CAHİD UÇUK

Küçük, yuvarlak bir masada yanyana oturuyorlardı. Önlerindeki bira bardaklarının köpükleri yavaş yavaş sönüyor, onlar muhitlerini, dört yanlarındaki kalabalığı unutmuş, biribirlerinin gözleri içine bakıyorlardı. Taze yapraklı akasyaların dallarında dolaşan rüzgâr, sol taraflarındaki havuzun bir ışık sorgucu gibi yükselen fıskıyesinin sularını titretiyor, ağaçların yaprak kümeleri arasına saklı oparlörden yayılan eski bir tango ruhlarına tatlı melânkoli veriyordu.

Genç erkeğin gözlerinde yumuşak bir saadet ışığı yanıyor, bakışlarını genç kızın iri siyah gözlerinden ayırmıyordu.

Genç kız, onun gözlerinden kaçmak ister gibi, başını hafifçe eğdi. Köpükleri tamamile sönen bira bardağını gördü:

— Biz bunları unuttuk!..

Ve elini uzatarak bardağı aldı. İçki bardağını tutmağa alışık olmıyan acemi bir halle dudaklarına götürdü. İçerken yüzünün masum hatları buruştu. Sonra uzun siyah kirpikleri yarı örtüldü. Bardağı masanın mermerine bırakırken, içini çekti:

— Oh, ne kadar memnunum. Evden kaçıp sizinle buraya geldiğime üzülmiyorum artık!..

Genç erkek, onuun hafifçe penbeleşen mat beyaz yüzüne, daha yakın bir alâkayla bakarak gülümsedi. Onun masa üzerinde duran ince küçük elini yavaşça avuçları içine aldı:

— Bu konuşmalarımızın sonu bizi aldatmağa, üzmeğe ve muhakkak bir ayrılışa gitseydi, emin olunuz ki size yakın olmazdım. Sizin temiz yolunuzu değiştirmek hakkını kendimde bulamazdım. Fakat bütün kalbimle söyliyorum, bana inanınız, Hislerimde, size yaklaşmakta samimiyim. Kısa bir zaman sonra yollarımız birleşecek. Karım olacaksınız..

Genç kız, erkeği dinlerken hafifçe dudağını ısırarak önüne bakıyor, yüzünde memnun bir gülümseme dolaşıyordu. Başını kaldırmadan cevap verdi:

— Siz de bana inanınız. Hayatımda ilk defa yabancı bir erkekle, evimden habersiz dolaşıyorum. Bu gün üçüncü defadır ki buluşuyoruz. Denize gittiğimiz gün, kotranızı enginlere götürdüğünüz halde bana karşı saygınızı bozmayışınız; sonra kırlara gittiğimiz sabah gösterdiğiniz şefkat dolu alâkadır ki, size karşı inanışlarımı besledi ve evimi aldatarak, arkadaşıma diye çıkmak cüretini kendimde buldum...

Genç erkek, onun belirsiz bir titreyişle dolu tatlı sesini dinlerken, boyasız yüzündeki iri siyah gözlerinin

safiyetine, varlığından taşan te... büyük bir gönül zevkiyle kendini... rıyordu.

Genç kız, tekrar bardağını ... son yudumuna kadar içti. Renkl... daklarında kalan ıslaklık, genç ... onları öpmek arzusunu veriyord...

Genç kız, birdenbire küçük... mak istediği bir kahkayla güldü...

— Ne tuhaf! bira bu kadar ... olduğu halde, içimi ateş gibi tutu... Hem de, inanır mısınız, başım dö... bu da biradan mı acaba?

Genç erkek, ruhunda büyü... sevincin yükseldiğini hissed... Avucundaki küçük eli sıktı:

— Biradan elbet yavrum!.. ... ki için ateş gibi yanıyor? Hem ... şın dönüyor?

Genç kız, onun « sen » diye... masını yadırgamadı. Sesinde, sok... istiyen bir âhenkle:

— Sahi inanınız, dedi. Aya... karsam düşeceğim galiba... B... makla beraber birayı çok sevdi...

Konuştukça sesi bir kahkaha... ği alarak billûrlaşıyordu.

Genç erkek, oparlörden taşan... ği dinledi, sonra:

— Dansedelim mi?

Diye sordu.

Genç kız, korkuyla erkeğe b...

— Ama düşerim...

— Yok canım! ben düşürür... hiç?

Genç kızı elinden tutara... dırdı. Koluna geçti. Onun beli... palarını kimseye sezdirmeden... geçtiler.

Genç kız, gülüyordu:

— Hem de vals!..

Dönüyorlardı. Erkeğin kol... kızın ince belini tamamiyle sarm... kendine çekmişti.

—Halâ korkuyor musun yavru...

Genç kızın gözleri yarı kap... Başını salladı:

— Hiç korkmuyorum artık. ... rınız çok kuvvetli. Emniyette ... mu, bütün ruhumla hissediyoru...

Dönerlerken, saçlarının siyah... leri genç adamın yüzüne sür... dudaklarını gıcıklıyordu. Bu, ya... ğın taze vücudu kollarına alara... lerden kaçmak, onun rüyalı gö... nemli ve kızıl dudaklarını çıl... öpmek; bir daha bırakmamak, ... güneş doğarken, onun kendi ko... uyanmasını istiyordu. Bu arzula... tutuştururken, genç kızın başı, ... dan eğilen bir çiçek gibi o... düştü.

Yerlerine oturdukları vakit, ... kızın kapalı gözleri ağır ağır ... Dudaklarında serin bir gülü... belirdi:

— Ôh, ne güzel!.. bir rüya görüyo-
sanki...

Kirpikleri yine ağır ağır gözlerini
ü :

— Hem artık beni bırakmamanız lâ-
... sizin alâkanız, ruhumda şimdiye
ar duymadığım, varlığının farkında
olmadığım bir hissi uyandırdı...
sizi.

Sözünü tamamlıyamadı. Birkaç da-
ı öylece durdu. Sonra birdenbire
leri açıldı. Burnunun kanatları tit-
rek oynuyor, havayı koklıyordu.

Genç erkek, onun dudaklarında ya-
kalan sözleri, gözlerinde okumak
yor, ısrarlı bakışlarını ondan ayır-
ordu :

— Sonra, sözünüz yarım kaldı. Ben
...

Genç kız, başın salladı. Ve başka
cevap verdi :

— Sevdiğim bir çiçek kokusu du-
orum. Bunu rüzgâr mı buralara ge-
i? Yoksa bir satıcı mı geliyor ?

Gözlerini bahçenin kalabalığı ara-
la dolaşdırıyordu. Yine o tatlı, kah-
aya beziyen sesle :

— İşte, dedi. Bir satıcı Yaseminle
ı sepetiyle yaklaşıyor...

Genç erkek, eliyle satıcıya işaret
. Adam yanlarına gelerek kolundaki
n sepeti iskemle üzerine bıraktı.

Havayı baş döndürücü bir yasemin
usu sarmıştı. Satıcı, elindeki yarı-
kadar ıslak ve sararmış cigarasını
anın ucuna yapıştırdı. Sepetten bir
buket uzattı. Genç kız, çiçekleri
bir istekle kaparak, yüzünü onların
azlığı içine sakladı.

Satıcı parasını, masa ucunda yapışık
an ıslak cigarasını, sepeti alarak
klaştı.

Genç erkek, dalgın bir memnuni-
izlikle sevdiği kıza bakıyordu, Genç
başını çiçeklerden ayırıp onun göz-
yle karşılaşınca, şaşırarak, çiçekleri
a üzerine bıraktı :

— Neniz var ?

Genç erkeğin sesindeki alâka hemen
işti. Yüzündeki memnuniyetsizlik
ni mahzunluğa verdi :

— Bu yaseminler beni herzaman
ündürtür !

— Nasıl ?..

— Onları sevmeniz, beni büsbütün
ündürdü. Bu çiçekleri neye benze-
rum biliyor musunuz ? Kirli kadın-
?

— Anlıyamadım.

— Hayatlarını gizli ve kirli zevkle-
kucağına atan kadınlara. Bu kadın-
la tıpkı, şu pis satıcının nereden
ardığı belli olmıyan, süpürge çöp-
ne takarak, etrafına başka çeşit yap-
ar sardığı yaseminlere benzerler. Bu
minlerin görünüşleri ne kadar gü-
ve temizse, o kirli kadınlar da gö-
üşte tıpkı bu yaseminler kadar güzel
caziptirler. Siz bile hiç çekinmeden,
ının temiz görünüşlerine aldanarak
ladınız, dudaklarınıza, yüzünüze sür-
üz... O kadınlar da hüviyetlerini
amak ve kendilerini temiz göster-
için, tıpkı o satıcının yaptığı gibi
sun'iliklere sarınırlar. Onların yalan ve süs, bütün varlıklarını örter, nerede yaşadıkları, hangi eller tarafından koparıldıkları belli olmadığı halde, etraflarındaki gözleri aldatır, temiz ve samimî olduklarına inandırırlar. Tıpkı yaseminler gibi...

Genç kızın neşesi birdenbire kaçmış, rengi solmuştu. Sesindeki kahkaha ahengi kırılmıştı :

— Ne tuhaf düşünüyorsunuz!.. Bunlar benim hiç aklıma gelmemişti...

Genç erkek, gülümsedi :

— Tabiî gelmez... Bunları bizim gibi, hayatlarında birçok şey görmüş erkekler düşünebilir. . Yoksa siz tıpkı babacığımın eliyle yetiştirdiği yaseminlere benziyorsunuz.. Bahçemizin ışıklı bir köşesindeki çardağın kenarlarına sarılmışlardır. Onları yalnız güneş ve rüzgâr okşar, yağmur damlaları yıkar. O yaseminleri koklarken ruhumda şüphesiz, kuruntusuz bir sevincin yükseldiği, yüreğimin tazeleştiğini hissederim..

Genç kız, büyük bir kederle içini çekti ve masa üzerinde duran yaseminleri incitmekten korkarak, yavaş yavaş okşadı :

— Zavallı yavrucuklar ! Sizin de hangi güneşli ve ılık bahçede yetiştiğinizi bilmek, rüzgârın ve güneşin okşadığını görmek isterdim... Sizi acaba hangi hoyrat eller dallarınızdan koparak, güneşli bahçenizden ayırdı ?

Başını kaldırarak, iri siyah gözlerindeki kederli bakışlarla, genç erkeğe uzun uzun baktı :

— Kabahat bunlarda mı ? Yoksa onları koparanlarda mı ?..

Bu arzular içini tutuştururken, genç kızın başı, rüzgârdan eğilen bir çiçek gibi omuzuna düştü.

Neşelerini göze görünmiyen bir el çalıp götürmüştü. Bir müddet sustular. Sonra kalktılar, genç kız, çiçekleri alarak göğsüne bastırdı ve hıçkırık gibi bir sesle mırıldandı :

— Onların da hakikî bir sevgiye ve güneşli bir bahçeye ihtiyaçları vardır...

***

Aradan birkaç gün geçti, genç erkek, o küçük ve güzel kızı, buluşacakları yerde uzun uzun bekledi.

Fakat genç kız gelmedi. Onun yerine küçük bir çocuk yanına yaklaştı ve eline bir mektup tutuşturarak, kaçtı.

Genç erkek, hayret ve heyecanla zarfı yırttı, içinden çıkan kâğıdı okudu :

« Gelmedim, Çünki sizi aldatmak bana çok zor geliyor. O akşam bilmiyerek kalbimin en ağrılı tarafına dokundunuz. Sizi aldatmak mecburiyetinde kaldığım için beni affediniz. Ne yapayım ki, ben de, hoyrat eller tarafından bahçesindeki güneşli köşesinden ayrılarak, dalından koparılmış o zavallı yaseminlerden başka birşey değilim...

Bunları bildikten sonra artık beni koklamak istemezsiniz.

Allahısmarladık... »

Genç erkek, vücudunu, büyük ve ulvî heyecanın sardığını duydu. Birkaç gece evvel, kirli kadınlara benzettiği yaseminleri göğsüne basan genç kızı, ayni duygu ve şafkatle göğsüne basmak, onun kederlerini, yalnızlığını paylaşmak, ruhunu da görünüşü gibi bir temizliğe kavuşturmak için, hızla yürümeğe başladı.

Genç kızı evinin bahçesinde buldu. Hiçbir şey söylemeden kollarını açarak onu kucakladı. Ilık vücudunu göğsüne bastırarak sıktı.

O vakit genç kız, iri siyah gözlerini örten yaşların arkasından gülümsedi. Kahkabaya benziyen billûr sesiyle :

— Mademki koşarak geldiniz. Artık sizi hiç bırakamam. Hislerimin beni aldatmadığını, çok iyi bir insan olduğunuzu biliyordum zaten...

Size bu oyunu yaptığım için beni affedersiniz... ben buketteki değil, bah- çenizdeki yaseminler gibiyim... sevginizin ve alâkanızın ciddiyetini anlamak için bunu babamla beraber düşün- müştük... çok memnum... gelin, babamın yanına gidelim. O, sizi görünce çok sevinecek...

S P O R

Yazan : ÖMER BESİM KOŞALY

Antrenör kursunda İtalyanlar

100 bin liraya Arsenala satılan Bryn Jons

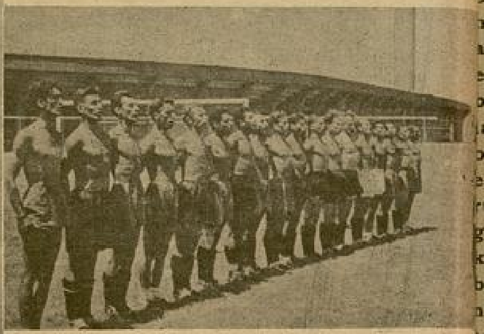

Antrenör kursunda İtalyanlar

Kara Ali Cek Şeri ile kahraman gibi güreşti

Eski Baş Pehlivan Kara Ali, dünyanın en çok tanınmış ve cihanşumul bir şöhreti olan güreşçilerinden, Avusturyalı Cek Şeri ile tam bir saat süren hırçın bir müsabakadan sonra yenişemeden ringden ayrıldılar.

En hayırlı bir zamanında baş pehlivanlık unvanını kazanan Kara Ali, hususî çalışma esnasında kolu kırıldığı için iki senedenberi güreş yapamıyordu.

Uzun süren tedavilerden sonra ve bir müddet te müsabaka meydanından uzak kalan Kara Ali, son zamanlarda güreş tutabilecek bir hale geldiği için ismi üzerinde yeniden dedikodular toplamağa başladı.

Tekirdağlı Hüseyin ile yaptığı bir iki müsabaka Kara Alinin eski günlerini bulmak üzere olduğunu ve ilk fırsatta kuvvetli güreşler yapmağa namzet bulunduğunu pek açık bir şekilde anlatmıştı. İstanbul Festivali münasebetile Belediye tarafından davet edilen Cek Şeri ile ilk maçı yapmak Kara Aliye nasip oldu.

Amerika ve Avrupa ringlerinde pek kuvvetli bir güreşçi olarak tanınmış olan Cek Şeri ile ilk ağızda maç yapmak her babayiğitin harcı değildir. Büyük kuvvetine güvenen Kara Ali, en küçük bir teredüte düşmeden Cek Şerinin karşısına çıktı.

İnsana büyük bir emniyet veren Kara Alinin bu şöhretli şampiyonu ne hale soktuğunu anlamak için o mühim maçı görmek kâfi gelirdi.

Ayakta ve yerde henüz gözlerimizin hiç alışık olmadığı oyunları biribiri üzerine tatbik eden Kara Ali, hasmını yenemedi ise, bunun sebebini rakibinin büyük kuvveti ve pek fazla bilgisinde aramak lâzımdır.

Kara Ali bir saatlık güreşte yenemedi, yenilmedi, fakat bir kahraman gibi de güreş yaptı !..

İngilterede bir futbolcu 100 bin liraya satıldı

İngiltere futbol teşkilâtı, yeni mevsim futbol faaliyeti için hazırlıklar yaparken like dahil klüpler de harıl harıl oyuncu alışverişine başlamışlardır.

Geçen sene lik şampiyounu olan Arsenal futbolunu terkeden meşhur soliçi Aleksi Ceymisin yerine birinci lik ikincisi Volveshampton takımından 14 bin İngiliz lirasına bir oyuncu satın almıştır.

Arsenal şimdiye kadar en ... rayı 1928 de David Cek na... İskoçyalı oyuncu için vermiş... oyuncu için 10 bin lira vermiş...

Bütün diğer klüpler, takımla... takım yeni oyuncularla takviy... üzere kasalarını açmış bulunuy...

Oyuncu alışverişi bu mev... hararetli bir şekilde devam etm...

Futbol Federasyonunun bi... hizmeti karşısında

Futbol federasyonunun pek... verdiği bir kararla Ankarada... antrenör kursu altı aylık bir ... dan sonra on sekiz kişilik ... diploması almasıyle nihayete... oldu.

Memlekette pek büyük bir... gören futbolun derme çatma ş... inkişafına imkân olmadığını ta... nında görmüş olan federasyon... nör yetiştirmek maksadıyle b... harekete lüzum görmüş olm... büyük ihtiyacımızı çok... zaman içinde önlemiş ol... dızatında pek basit gib... nen bu iş, çok kısa bir... da o kadar yüksek ve... neticeler verecektir ki, ... denberi neden bu işe t... edilmemiş olduğunu pe... bir şekilde anlıyacağız.

Ötedenberi bağırır ...

Bize muazzam stat... rıkulâde yüzme ve gü... lonları, dünyanın en be... trenörleri lâzım değildi...

Arsenal klübünün ... İngiliz lirasına yalnız ...

Festival tenis maçlarına girenler

ini yaptırdığı Hayböri stadını bugün ne yapacağız? White City stadının yerisi olmazsa ne çıkar?.

Atletlerimiz için Robertson, futbolcularımız için Tomi Vaytker burada olmazsa kıyamet mi kopacaktır? Şu halde bize bugünki ihtiyaçlarımızı, ilk adımlarımızı doğru dürüst temin edecek elemanlar kâfidir ve çoktur bile.. Belli başlı büyük şehirlerimiz hariç, topraklarımızın her köşesinde oynanmakta olan futbolun ne mertebede olduğunu elbette biliyoruz. Değerli bir antrenörün ve ona kıymetli yardımlarını esirgemiyen arkadaşların himmetile bir kurs geçirmiş olan eski ve yeni futbolcular sevk edildikleri yerlerde oynıyan basit futbolu bugünkü iptidailikten kurtaracaklarına hiç şüphe etmemek lâzımdır.

Evvelâ ilk okul kurulsun, elbette onu lise, onu da Üniversite takip edecektir.

Ben 1924 te Kadıköy sahasının keçi yolu olan pistinde yarış ediyordum, Paris Olimpiyadan döndüğüm zaman Amerikalılara nasıl mağlûp olduğumu esef ve hiddetle soranlarla karşılaşmıştım.

Finlandiyada bir Nürmi, Kaliforniyada bir Padok bulunduğunu bilmiyenlere Paris Olimpiyadındaki halimizi anlatamadık, bilmem ki anlatabilirmiydik?

Atletizmi kaidesile, futbolu nizamile oynamağı bize bu küçük, hakikatta pek büyük olan bugünkü hazırlık kursları öğrensin de o zaman yarından emin konuşmak mümkün olduğunu hep beraber daha güzel anlar ve takdir ederiz.

Futbol federasyonu bu hareketile memlekete büyük hizmet etmiş oldu.

Ben onu bilir, bunu söylerim!...

Festival Tenis turnuvaları güzel oldu

İstanbul belediyesi festival komitesi Dağcılık klübünde büyük bir tenis turnuvası tertip etti.

Tek erkek tek kadın, çift erkek ve muhtelit ekipler arasında yapılan bu müsabakalar büyük bir intizam ve güzellik içinde cereyan etmiştir.

Müsabakaların en cazibi muhtelitler arasında yapılan maçlardı. Çok zevkli devam eden bu müsabakayı Bayan Gorodeski Vedat Abut rakiplerini 6-3 6-4 mağlûp ederek kazanmışlardır.

Festival komitesi bugün galip gelenlere güzel kupalar hediye etmiştir.

Lik maçları yüzünden çıkan yeni bir ihtilâf

Klüple mıntakanın arası açıldı

İstanbul lik maçları pek yakında başlıyacak. Türk Spor Kurumunun bugünkü yerini alacak olan Beden Terbiyesi umum müdürlüğü teşkilâtı henüz kurulmadığı için muvakkaten işe bakan Spor Kurumunun birkaç ay daha mesaiye devam edeceği alâkadar mıntaka ve klüplere bildirildi.

Futbol federasyonu bu müddet zarfında boş durmuş olmamak için mevsimi gelmiş olan futbolun resmî oyunları olan lik maçlarını bütün mıntakalarda aynı zamanda başlatmak için her tarafa tebligat yaptı.

Klüplerin, oyun başlangıç tarihini erken buldukları bir sırada ortaya atılan yeni bir mesele İstanbul lik maçlarını hiç beklenmedik bir şekilde parçaladı.

Şampiyonaya giren atletler

İki senedir, millî küme maçlarında oynamış olan klüplerden dördü diyor ki:

İki devreli lik maçından sonra, iki devre de millî küme maçlarını yapmak oyuncularımız için çok yorucu ve külfetli bir iş oluyor.

Lik maçlarını bir devre olarak yapalım. İki devrede millî küme maçlarını oynarız.

Federasyon ise millî küme maçlarının bu sene yapılmıyacağını binaenaleyh lik maçlarının iki devre olarak yapılması doğru olacağını ileri sürüyor.

Yeni teşkilât kurulunca bugünkü federasyon belki de iş başında olmıyacaktır.

İstikbal hakkında bugün bu kadar salâhiyetle konuşulamıyacağını iddia eden Fenerbahçe, Beşiktaş, Güneş ve Galatasaray nihayet likten çekildi.

Bakalım bu müşkülü kim halledecek?.

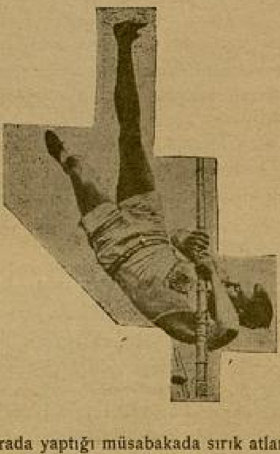

Londrada yaptığı müsabakada sırık atlamada 4,37 yapan Amerikalı Warmerdam

Amerikalı atletler Avrupayı allak bullak ediyor

Amerikalı atletler, senelik şampiyonadan sonra Avrupaya yayıldılar. Otuz beş kişiden teşekkül eden Amerikalılar üç muhtelif grup halinde Avrupada müteaddit müsabakalar yapıyor ve hemen hemen her girdikleri maçdan da galip çıkıyorlar.

Atletizm sahasında müteaddit mesafelerin dünya rekorlerine sahip olan Amerikalılar İngilterede, İsveçte, Danimarkada, Almanyada yaptıkları birçok müsabakalarda Avrupalıların henüz irişemedikleri bir kuvvete malik olduklarını isbat etmiş oldular.

Amerikalılar arasında 100 metreyi 10.5 saniyede, 200 metreyi 20.9 saniyede koşan Ben Johnson, 400 metreyi 46.9 gibi fevkalâde bir zamanda kateden Malkott, yüksek atlama çıtasını iki metrodan aşan, sırık atlamayı 4,35 den geçen Warnerdam gibi harikulâde atletler arasında 110 metro mânialı koşuyu da 14 saniye gibi Avrupada hiçbir atlete nasip olmıyan dereceyi tutan Petterson'da bulunmaktadır.

Avrupanın muhtelif şehirlerine dağılan bir avuç amerikalı atlet, her müsabaka yaptıkları şehri hallâç pamuğu gibi atıyorlar.

Her sene atletizm kadrosuna yeni elemanlar alan Amerikalılara karşı, Avrupalılar senelerden beri pistlerde artık posaları çıkmış eski kurdlarla renklerini müdaafa ediyorlar.

Amerikalılar, atletizmde işin puf tarafını keşfetmiş olacaklar ki eski kurtların karşısına çıkan dünkü çocuklarla akıllara hayret veren şayanı hayret dereceleri kolaylıkla elde ediyorlar.

Bunun başka türlü mânası yoktur.

Gelecek Sayımızda:

İbrahim paşa sarayı münasebetiyle: Topkapı sarayında bir aşk macerası
Yazan: İBRAHİM HAKKI KONYALI

İflâs eden şöhret
Yazan: NACİ SADULLAH

Masallar ve efsaneler: Merkezefendi
Yazan: SAİT KESLER

— Sizin... Beni, yalnız beni düşünecektiniz... Nas'l ki ben şimdi yalnız çocuğumu düşünüyorum... Bırakınız beni., gidiniz... Çekiliniz karşımdan...

— Mari Terez, bu çocuğu yanında alıkoyamazsın. O yaşıyacak, iyi bakılacak, lâzımgelen parayı ben vereceğim, fakat o senin yanında olmıyacak.. Onu herkese göstermiyeceksin.. bunu mümkün değil yapmıyacaksın. Senin ne istediğini anlıyorun... Bana azap çektirmek istiyorsun. Onun ağzından bana.. bana hitaben çıkacak ilk "büyükanne„ kelimesini duyar duymaz kendimi öldüreceğim... Istırap çekiyorum ben.. bunu anlıyamıyorsun.. beni bir canavar sanıyorsun. Fakat asıl haklı olan benim; çünkü ben hakikî kayatı görüyorum, onun ne kadar kısa olduğunu ve onun aşktan ve erkek arzusundan uzakta ne kadar tehammülsüz olacağını ben tahmin ediyorum... Sonra da o bitme tükenme bilmiyen ihtiyarlık seneleri...

Halbuki sen gençsin... Olivye'yi unutacaksın... Görüyorsun ya senden bir ebediyet istemiyorum.. yalnız iki üç sene daha...

Fakat biliyorum ki sen bu seneleri bana vermiyeceksin... Bilâkis, bütün dünyanın hakikatı öğrenmesini kolaylaştıracak şeyler yapacaksın... Etrafımdakiler bana bakarken:

" Bu mu büyükanne? Kabil değil.. o kadar genç görünüyor ki... „ diyecekler.

Ya kadınlar? Ya onların şakaları? Ya dostlar? Ya düşmanlar?

Ne olur biraz daha bekle... Bir iki sene daha sabret... Ondan sonra artık benden şikâyet etmiyeceksin.. senin için iyi bir ana olacağım.. hattâ belki de senin çocuğunu seveceğim... Söyle bana.. bu çocuğu muhafaza etmiyeceksin değil mi?

Mari-Terez sert bir sesle cevap verdi:

— Onu muhafaza edeceğim.. onu büyüteceğim... Haydi, şimdi artık buradan gidiniz...

No. 11

Bunu söyledikten sonra yatağına kapanarak hareketsiz kaldı. Ne bir kelime, ne de bir gözyaşı...

Gladis uzun zaman söylemekte devam etti fakat o, dişlerini çarşaflarına geçirerek sustu.

Nihayet Gladis usanarak dışarı çıktı.

***

Gladis, kızının çocuğunun doğmasına razı olmuş gibi bir hal almağa çalışıyordu; fakat hayatının tadı tuzu kalmamıştı. Onun yanında bir erkek, sokaktan geçen bir kadına bakıp gülse, kalbi parçalanıyordu. Bazan bir erkeğin ilk nazarı kendisine ait oluyordu, amma buna alıştığı için ehemmiyet vermiyordu. Ancak bu nazarların ondan kaçıp bir başka kadına takılmasına tahammül edemiyordu.

Bir gece Lili'nin evinde sarışın bir kadına rastladı. Bu kadın güzellik itibarile kendisine çok benziyordu, fakat o gençti... Onunla konuştu, onunla alâkadar oldu; onun terütaze derisini, genç vücudunu kendisi için bir hakaret addettiği için, bu rakibini bir daha görmek istemedi ve bu yüzden arkrdaşının evine aylarca ayak basmadı.

Bazan Nisten uzaklaşıyordu ama, kalbindeki sıkıntı onu gece yarısı uyandırıyor ve ona ıstırap veriyordu. Gece yarısı kalkarak çırıl çıplak aynanın karşısına geçiyor, yüzünü ve vücudunu dikkatle muayene ettikten sonra ancak yatışıyordu. Güzel olduğunu biliyor, anlıyordu.

Uykusuzluğun alnında çizdiği hafif kırışıklıkları elleriyle okşıyarak yatağına dönüyordu. Bu çizgilerin hiçbir şey ifade etmediğini, bir saat sonra yüzünde bunlardan eser kalmıyacağını biliyordu.

Bazı günler kendi kendine şöyle düşünüyordu:

— Yalnız kendimi düşünmek d... değildir.. kendimi biraz unutmalıy... Mari Terez, bu sefil kız.. harp... Ve... zavallı âciz mahlûk, kendi gençliğimi... güzelliğimi düşünüyorum. Aklımı ba... alarak daha iyi bir insan olmağa ç... malıyım...

Sevgilisi Jorj Kaning de cepheye ... mişti. Etrafında herşey değişiyordu. ... şey soğuk ve hüzünlüydü. Evde artık ... lolar, suvareler verilmiyordu. Yan... yalnız oda hizmetçisiyle, bahçıvanların... rine köyden aldığı genç bir çocuk v...

Mari Terez her zaman yalnızdı. ... odasında, yahut bahçede tek başına d... şıyordu.

Geceleri iki kadın karşı karşıya ... rur, ikisi de doğacak çocuğu düşü... lerdi.

Bazan Gladis bir rüyadan uyanmış ... kızına bakar, onun beklemekten zayıfl... için için eriyen yüzünü görünce ona ... zavallının solgunluğuna, mahzunluğuna ... lürdü:

— Yemek yesene... Gıda alma... kabil değil, bu büyük geçitten geçeme... Ne yapalım.. bu büyük bir felâket ... ama, cesareti elden bırakmamalısın yav... Henüz çok gençsin... Herşey geçe... herşey unutulacak...

Olivye...

— Anne Olivyeyi düşünmediğimi ... lamıyor musun? Onu sonradan, ço... doğduktan sonra düşüneceğim... Ş... yalnız çocuğu.. onun hayatını düşün... rum.

— Ah bu çocuk, ah bu çocuk... olmasaydı, dünyanın en parlak hay... sürebilecek, evlenerek mesut olacaktı...

— Fakat çocuk var anne!

Gladis içinden gelen bir kinle:

— Evet... dedi.

***

Çocuğun doğma vakti yaklaştığı ... Mari Terez masajcı Karmenin evine g...

ek ve çocuğunu orada dünyaya getire-
ekti. Bu işlerde pişkin olan Karmen hiç
ayret etmiyordu. Kendisine verilecek
ere göre çocuğunu alıp büyütecek ve
anında alıkoyacaktı. Bundan bahseder-
en Gladis'e şöyle diyordu :

— Niçin merak ediyorsunuz? Zen-
insiniz.. Paranız var değil mi? Para ile
ünyada herşey yapılabilir... Hiç üzülme-
iniz... Böyle bir vak'a ilk defa sizin ba-
nıza gelmedi ya!

Birgün Mari Terez annesine.

— Ben o kadının evine gitmek iste-
iiyorum ve korkuyorum, dedi. Pariste ve-
ahut Marsilyada hangi hastaneye veya
aşka bir yere isterseniz giderim, fakat o
adının evine değil...

— Ancak onun evine gidersen orta-
kta dedikodu olmıyacağına emin olabi-
rim.

— İsterse bütün dünya haber alsın...
Umurumda bile değil...

— Biliyorum. Bunu yüz defa söyle-
lin.. bağırdın.. tekrarladın... Fakat ben
imsenin hiç birşeyden haberdar olmama-
nı istiyorum. İşidiyor musun? Senden
çok rica ederim, artık bana bu çocuktan
bahsetme... Bırak, onu unutayım.. daha
dünyay gelmeden evvel ondan bahsetmek-
ten ne çıkar?

Fakat Mari Terez, henüz dünyaya gel-
miyen bu çocuğu vahşî bir şefkatle sevi-
yor, ona bir yüz, bir biçim, bir isim ve-
riyordu.

Vücudu hergün biraz daha ağırlaşıyor-
du. Artık çok zahmetle yürüyebiliyor ve
kendisini evin dışarısına sürükliyebiliyor-
du. Zaifliği onun ümidini kırıyor ve bu
halile, annesinin kabil değil çocuğunu o-
nun yanında bırakmıyacağını biliyordu.

Mari, henüz on dokuz yaşında olduğu
için, daha iki sene annesinin arzusiyle ha-
reket edeceğini, yalnız kendi hırsından
başka birşeyi görmiyen ve yaklaşan ihti-
yarlıktan korkan bu kadının elinde bir o-
yuncak olacağını anlıyordu.

Bazı dakikalar oluyordu ki, kendi ölümünü
düşünerek, doğacak çocuğunu terketmeme-
sini annesine yalvarmak istiyor, fakat buna
cesaret edemeden sözleri dudaklarında
kalıyordu. Çünki büyüyen karnına bakar-
ken annesinin gözlerinde kıvılcımlanan
nefreti görüyordu.

Çocuğu... Onun kendi içinde yaşadı-
ğını ne kadar iyi duyuyordu! Karnını
büyük bir şefkatle okşarken yavrusunun
elinin altında titrediğini zannediyor, onun
biçimini, sesini, bakışını, gülüşünü tasavvur
ediyordu. Onu rüyasında görüyor, onun
gözlerinin ne renkte olacağını biliyordu.
Vakit vakit Olivyeyi unutuyordu... O öl-
müştü artık., onun için birşey yapmak
elinden gelmezdi, fakat çocuk yaşamalıydı.

Annesinden ve Karmenden korkuyordu.
Bilhassa Karmenin küçük ve şişman elleri,
ses, gürültü etmiyen ayakkabıları onu kor-
kutuyordu.

— Ben çocuğumu müdafaa edemiyecek kadar zayıfken onu kaçıracaklar.. yavrucuğum ihtimamsız, gıdasız, sefil ve yalnız kalacak.. zavallı yavrucuğum.

Vaktiyle bir hizmetçiden bir hikâye işitmişti. Bunu ne zaman ve nerede duyduğu hatırında kalmamıştı; ancak vakayı yarım yamalak tahattür ediyordu. Şehirden uzak bir çiftlikte, bir gece bir çocuk dünyaya gelmiş ve büyükbabasıyle büyükannesi, bunu diri diri gömmüşlerdi. Ertesi günü gözlerini açan anası, çocuğunu yanında bulmamıştı.

Titriyen ellerini korkuyla sıkıyordu:

— Seni hiçbir zaman bırakmıyacağım yavrum.

Yavrum... Bulduğu biricik ve en tatlı kelime buydu... Onu şimdiden seviyor, dünyada ondan başka kimsesi olmadığını, onun için yaşadığını tekrarlıyor ve geceleri onunla konuşuyordu:

— Korkma yavrum.. birlikte mesut olacağız...

Çocuğun doğacağını anladığı zaman şöyle düşündü:

— Hiç kimseyi çağırmıyacağım... Çocuğun doğmasını veyahut kendi ölmemi bekliyeceğim.. ve çocuk dünyaya geldikten sonra hiçbir kuvvet onu benden ayıramıyacak, onu göğsümde okadar sıkı tutacağım, onu kalbimin üstüne öyle basacağım ki kimse onu oradan koparıp alamıyacak.

Ve ben ölürsem, o da benimle ölecek.

XI

Gladis odasında, ateşin karşısında yalnız oturuyordu.. hayatının mesut günlerini, güzelliğine esir ettiği erkekleri, rakibelerinin infial ve hasedlerini düşünüyordu...

Mari Terezin dairesi ondan uzakta, evin ta öteki ucunda olduğu için bu dakikada onun hafif hafif inlemekte olduğunu annesi duymuyordu.

Sâkin, rüzgârsız bir gece idi; palmiye-

Gladis, hayatının mesut günlerini, güzelliğine esir ettiği erkekleri-...

lerin yaprakları ancak hışırdıyor; yuvarlak ayın aydınlattığı deniz, süt gibi beyaz akisler yapıyordu.

Hava biraz soğuk olduğu için oda hizmetçisi ocağı yakmışıı. Gladis, beyaz boynunu ateşlere doğru eğerek elindeki maşa ile ocağı karıştırıyor ve yatağına yatmağa bir türlü karar vermeden düşüncelerine devam ediyordu:

— Bu iş olup bittikten sonra Mari Terezi alıp gideceğim ve bir daha bu yerlere ayak basmıyacağız. Henüz bir çocuktur o.. bugünleri unutacak... Yalnız, dünyada lüzumsuz ve zavallı bir vücut daha fazlalaşacak.

Niçin beni dinlemedi? Artık bütün bunların bitmesini istiyorum... Ne kâbus Yarabbi.. ne kâbus!

İçini çekerek ayağa kalktı, bahçeye çıktı. Ağır ağır yürüyerek deniz kenarına kadar indikten sonra, tekrar döndü ve yerden bir çakıltaşı alarak kızının karanlık penceresine attı. Zavallı çocuk uyumuş olmalı ki annesinin kendisi çağırdığını duymamıştı.

Hayatta ne fecî bir başlangıçtı bu...

Gladis kıskançlıkla ve acı acı düşündü:

— Fakat gençtir o.. genç.. Seneler hangi acıyı silmemiştir ki... O, bugün henüz birşey bilmiyor, birşey anlamıyor... Onun yerinde ben olsaydım keşki.. Bütün bunlar henüz yirmi yaşında olmıyan bir insan için nedir? Gençliği tekrar bulmak kabil olsa bütün ıstıraplara, ümitsizliklere katlanırdım ben.

İçeriye girdiği vakit ev sessizdi. Oda hizmetçisi yatağını açmış, dantel geceliğini hazırlamıştı.

Yavaş yavaş soyundu.. yüzüklerini çıkardı ve tekrar ateşin yanına gelerek harbin başladığı günden, yani Olivyenin gittiği zamandanberi geçen ayları saymağa başladı.. Yakında çocuk doğacaktı.

— Çocuk...

Hattâ kendi kendine bile «torunum» kelimesini telâffuz edemiyordu.

— Hiçbir vakit, katiyen onu yanında alıkoymasına izin vermiyeceğim. Ne kadar ağlasa, ne kadar yalvarsa fayda etmiyecek... Onu iyi baktıracağım, himaye edeceğim; fakat onun yüzünü hiç görmiyeceğim.. ismini hiçbir vakit işitmiyeceğim.

Hattâ böyleyken bile onun dünyadaki mevcudiyeti benim ömrümü zehirlemeğe kâfi gelecek.

Kalbinin sıkıştığını hissediyordu. Mari Terez için artık bir düşmandan başka birşey olmadığını biliyor ve bu onu üzüyordu, çünkü onun sevilmeğe ihtiyacı vardı.

— Artık bundan sonra bütün ümitler bitti demektir. Bundan sonra ihtiyar bir kadın olacağım. Ne kadar genç ve güzel görünsem içimde ihtiyar olduğumu duyacağım. Mari Terez çocuğunu yanında alakoymak istiyor.. zavallı masum kız... Bir çocuk? Birgün gelip bizi hayattan dışarıya itmek, bize: «Sen artık defol git. herşey benimdir artık.. sen hayattan nasibini aldın.. doydun.. defol şimdi...» demek için... İşte en iyi bir evlâdın bile bizim için düşündüğü şey.. «Sen doydun artık...» Fakat bir insan hiçbir vakit doymaz.. hiçbir vakit kanmaz...

Birdenbire ölmeyi temenni etti:

— Çok iyi birşey olur ve Mari Terez de, sert ve namuskâr kalbinden «cezasını buldu» der. Kızımın kalbi sert mi? Halbuki vaktiyle beni severdi... Olivye ölmüşse kabahat benim mi? Muharebeyi evvelceden tahmin edebilir miydim? Fakat o, Olivye meselesi için değil, asıl çocuk için beni affedemiyor... Ah, o çocuğu hiç görmesem.. sesini hiç duymasam...

Ateşe daha çok sokuldu ve içeriki odada dolaşan hizmetçisine seslendi:

— Matmazelin odasındaki soba yakıldı mı?

— Evet, madam.

— Onu gördünüz mü? Birşeye ihtiyacı yok mu?

— Matmazelin kapısına bir saat evvel vurmuş, birşeye ihtiyacı olup olmadığını sormuştum. Birşey istemediğini ve uyuyacağını söyledi.

İçlerini çekerek biribirlerine baktılar:

— Ne felâket değil mi Jan?

— Kimsenin haberi olmadıktan sonra. Hem Matmazelin annesi var...

Bu gibi vaziyetlerde kimsesiz olanlar o kadar çoktur ki, yanında annesi olmak büyük bir saadet sayılır.

Gladis büyük bir zahmetle:

— Onu affedemiyorum, dedi.

Hizmetçi kadın başını sallıyarak cevap verdı:

— Anlıyorum.. hakkınız var... Büyük bir namussuzluktur; fakat ona acımalısınız madam.

— Arkası var —

ŞAMDA BİR GECE

— Başı 19 uncu sayfada —

— Artık yaşayamam!.. diye ediyordu.

Meğer, Şamda işsiz kaldıkları için hafta evvel Filistine giden iki erkek deşinin paramparça edildiklerini bildiren bir telgraf gelmiş..

Bir dakika evvel düğün evi halini çatının altında şimdi bir matem havası esiyordu.

Şafak sökünceye kadar bu hava içinde elem ve ıstırap dinledim.

— Artık gülecek takatımız kalmadı diyorlardı. Şam, çocuklarını mesut edecek bir yuva olmaktan çıktı. Burada para, ne iş, ne huzur kaldı. Türk gidenberi bir gün bile gülmedik. İşte bir, gamımızı unutmak, kendimizi lamak için şöyle bir âlem yapmağa dığımız zamanlar bile, Allah bunu çok görüyor...

İşte koca Şamda, güçhalle bulabildiğim bir eğlence yuvasında bir böyle eğlendim.

Sade Şam mı böyle; diyebilirsiniz.

Ben de size derim ki, daha iki ay line kadar karış karış gezdiğim Suriye şimdi her anışımda gözlerimin önüne hep ve daima işte şu anlattığım gecesidir.

Eğer buna eğlenti denebilirse, Suriye hele Şam, gece gündüz durup dinlenmeden harıl harıl, çılgın bir neşe içinde, patlasın, çal oynasın, eğlenip dur demektir.

Zavallı Suriye..

BİR ANKETİN CEVAPLARINDAN:

No. 86 *YARIM AY* BİLMECE KUPONU No. 86

...mece No. 86

...oşkun — Gönül! Bil bakayım, ne için bu kadar sevinçli ve heyecanlıyım?
...önül — Bir türlü tahmin edemiyorum kardoşim!..
...oşkun — Haydi seni üzmeyim de söyleyim; bu gün :

B . . k . m . . an . . yd . . M . . ar . . e . i . i . . ıl . . nü . .

de ondan!..

...RMAĞANLARIMIZ :

...irinciye : Şık bir seyahat çantası; ikinciye : Bir termosifon; üçüncüye : İki çift ipek kadın çorabı: 4 - 15 : Biriyantin, diş macunun, diş ...sı; 16 - 50 inciye : Elli kuruşluk bir kitap; 51 - 100 üncüye on beş kuruşluk bir kitap.

...34 üncü sayımızdaki bilmecemizin doğrusu : **(İngiliz Kralı ile Fransız Cumhurreisinin Paris mülâkatı) dır.**

...u bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kur'ada kazananlar :

...irer tüp biriyantin . İstanbul Üskü... Yeşiltulumba sokak No. 34 Şermin ...l. İstanbul Salkımsöğüt Erdoğan so... No. 20 bakkal Haşım. İstanbul Üs...r suvari teğmen Adnan Aksöyek. ...bul Ankara caddesi No. 10 da Ke... Özcü. İstanbul Heybeliada Şadiye ...k No. 17 Aldemir Konuk. İstanbul ...köy Talimhane sokak No. 15 Besim ...arslan oğlu Rıfat Ulusarslan. İstanbul ...sim Mezarlık sokak Gobellan apart... No. 9 Metin Bahtığür. İstanbul Emin... kız lisesi D-IV No. 921 N hal. İstan... Kasımpaşa Akbaba türbesine bitişik 22 M. Barın. İstanbul Fatih Husam... mahallesi Ömer paşa sokak No. 2 ...adet İrten. İstanbul Kuleli süel lisesi ...i Okay.

...irer diş fırçası: İstanbul Şişli Koca...sur sokak No. 51 Mukadder Derker. ...bul Beyoğlu İstiklâl caddesi Gönül ...k No. 31 Kısmet apartman Ömer ... Törgay. İstanbul Kuleli sünel lisesi 332 Nazım. İstanbul Üsküdar Ayazma ...mba sokak Nimet Durukan. İstanbul ...ara caddesi No. 4 İkdam yudrunda ...ir. İstanbul Çarşamba Beyceğiz cad... No. 1 - 52 A. Akman. İstanbul Yük... İktisat ve Ticaret okulu No. 1933 ...ık Ertuğbay. İstanbul Şehzadebaşı ...ha. İstanbul Bostancı Ortayol Banu ...mettin.

Birer tüp İstanbulin diş macunu : ...nbul Beyoğlu Tepebaşı caddesi Çat...mescitsokak No. 5 İ. Ökmen. İstanbul ...atya Hacı Hüseyin ağa mahallesi Nuri...di sokak No. 8 Müveddet. İstanbul ...lay caddesi Uçak basımevi Hikmet ...el. İstanbul 64 üncü ilk okul sınıf 5 147 Sabahaddin Güney. İstanbul ...irmsn yokuşu No. 19 Nezahat Sadi. ...bul Sarıyer Yenimaha lede Fıstıkçı ...yolu Üzengi sokak No. 2 Nilüfer ...ner. İslanbul Beşiktaş Şenlikdede Sol...söğüt çıkmazında No. 11 Güngör. ...nbul Eminönü kız lisesi No. 733 Mü...cel Aketik. İstanbul Üsküdar Bağlar... No. 6 memur Makbule Gümüşel. İs...bul Şişli Okmeydanı Yaz ilk okulu ...f 5 te Sadettin.

50 kuruşluk birer kitap : İstanbul Sirkeci İstasyon arkası sokak No. 37 Merkade Habip. İzmir Yemiş çarşısında No. 22 tüccardan bay Rıfat oğlu İsmail Hakkı Meral. Eskişehir Cumla sokak No. 5 te Rıfat Göker yanında Suzan Göker. İnegöl hat memuru H. İbrahim Kanadoğlu Şemseddin Kanat. Bursa Umurbey mahallesi Sakaldöken caddesi No. 48 Münevver Yeşim. Bursa Mukassem Pınarbaşı caddesi No. 27 Zafer Taran. İzmir Karşıyaka İstasyon cadde No. 149 evde Naciye Lomera. Çine bakkal Hasan Denktaş. Ankara Tel - gaz cereyan şubesi işyarlarından Nevin Kızıltan. Ankara Yenihal No. 42 M. Ertez oğlu Yılmaz Ertez. Ankara Nafia Vekâleti zat işleri memurlarından Edip Kutluk kızı Güner Kutluk. Ankara Gümrük İnhisarlar Vekâleti muhasebesinde Z. Garan. Ankara Kültür Bakanlığı ertik ve teknik kaleminde Meziyet Güral. Ankara Kültür Bakanlığı mesleki tedrisat kaleminde Saliha Sokul. Çanakkale askerî inzibat subayı ön yüzbaşı Mustafa oğlu Orhan. Edirne Feyzullah paşa mahallesi No. 5 Orhan. Hacer Balcıoğlu. Edirne Trakya Umumî Müfettişliği istatistik bürosu memuru Fethi Türkmen. Edirne Mimar Sinan mahallesi No. 16 M. Hadiye. Kayseri Osmanlı Bankası bay Hilmi kızı Aysel Vural. Balıkesir lisesi 4. D No. 33 Tahsin Güleç. Gaziayıntap Kastelbaşı No. 6 Erdoğan Ateş.

25 kuruşluk birer kitap : İstanbul Karagümrük Ali Fehmi paşa sokak No. 63 terzi Memduh Gökseli. Bursa Emir mahallesi Doyuran caddesi No. 2 Talât Aykaç. Bursa Subaşı Önder sokak No. 9 Muhiddin Yüce. Çine Madran caddesi No. 3 Güngör Gökçen. Çanakkale Berk savaş gemisinde telsizci Gani Batur. Kayseri İl. İ. K oğlu Hasan Vardar. Zonguldak orta okulu 3-A No. 521 Türkân Aktuna. Adana Sıhhiye enstitüsü kâtibi M. Arif Savaş kızı Nevin Savaş. Adana Mermerli mahallesi Dinkçi Hanefi karşısında No. 9 evde Abdülkadir Güngör. Eskişehir Hoşnudiye mahallesi Sökmed sokak No. 22 Ahmet Esin. Eskişehir Gar hareket memuru Kâzım Aral yanında İhsan Yalın. Konya Devlet demiryolları Konya mağazası işyarlarından Mümine Türköz. Ankara Cebeci Kutlugün sokağı İyisu No. 12 - A Sabahat Gap. Ankara Diyanet reisliği karşısında Tekneci Mustafa usta oğlu Sırrı Zndül. Ankara E. İ. E idaresi genel direktörlüğü Nesrin Esel. Zi'e tahrirat kâtib Ruhi Soydan. Samsun ağır ceza mahkemesi zabıt kâtibi Şefik Öner. Samsun Belediye evlenme memuru kızı Maide Özalp. Samsun Gazi oğlu İsmail kızı Zübeyde Arsal. İzmir Hatem sokak No. 3 Hafize Kestelli. İzmir Eşref paşa Damlacık aaddesi No. 143 Kemal Özmen. İzmir Suluhan yerli mallar pazarı Kemal Erzin. Akşehir Kurra oğlu Osman Küçük. İzmit Tecim ve endüstri odasındr Nebahat Sunay.

10 kuruşluk birer kitap : Ankara Keçiören Avni paşa sokak No. 9 Nihal Gürel. Ankara Fen sanat umum müdürlüğü poligonda Sadık Eren Yakacıklı. Ankara Yenişehir Yiğitkoşun sokak No. 11 Şermin Hoşgör. İzmit İnanç manifatura mağazasında Fevzi Sezgin. İzmir Karşıyaka Şetaret sokak (sokak No. 1874) No. 11 Fikret İplikçigil. Eskifoça Kenan Somer. Konya T. C. ziraat bankasında Meliha Bilge. Adkara Hacı Bayram İniş Domangı sokak No. 3 Enise Mete. Manisa As. Ş. Mülhakı BNB Neşet eşi Ayşe Şen. Erzurum Mareşal Çakmak hastahane baştabibi E. Cangören kızı Nuran Cangören. Mersin Singer kumapanyası ikinci müdürü Bilâl Uzan oğlu Hakkı Uzan. Yozgat Maliye muhasebe kâtibi Kadri oğlu Alparalan. Göle Tecimer Abbas Atalay oğlu Sırrı Atalay. Tekirdağı hükûmet meydanı No. 9 M. Sayar. Kastamonu P. T. T. memuru Muhiddin Ece Ankara Keçiören öğretmen Naile evinde İrfan Tümes. Muğla memleket hastahanesi hastabakıcı Hail. Develi Fenese çarşısında tüccardan Necmeddin Kalemdar. Çorum. H. M. varidat kâtibi Rıza Sabuncu. Gerze Spor klübü odacısı Hasan. Afyon Sağlık eczahanesi Bülend Ulnsay. Acıpayam Telefon fen memuru R. Türköz. Burhaniye Ceza evinde Aşık Tuncel. Elferig Avukat Şefik Eren oğlu Mazhar Eren. Karacaköy Podima maden şefi kardeşi İptehaç Hançerli.

...azı direktörü : Emin Refik Uzman ● No. 86 ● 1 Eylül 1938 ● Basan : Resimli Ay Basımevi T. L. Ş.

ON SENE GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sok beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen madd de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülnce mesan tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, b cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor· Bu temizleyici ve besliyeci mad yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanın Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "bey renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza ed Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun " TOKALON „ kremini kullanma başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALO ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.